

*Панютинська загальноосвітня школа
I — III ступенів №1
Лозівської міської ради Харківської області*

О.М. Сидоренко

Розвиток творчих здібностей учнів засобами шкільної бібліотеки

**ЛОЗОВА
2010**

*Панютинська загальноосвітня школа I — III
ступенів №1
Лозівської міської ради Харківської області*

О.М. Сидоренко

***Розвиток
творчих
здібностей учнів
засобами шкільної
бібліотеки***

**ЛОЗОВА
2010**

**Схвалено методичною радою відділу освіти
Лозівської міської ради Харківської області
Протокол №   від**

**Сидоренко Олена Миколаївна
Розвиток творчих здібностей засобами шкільної
бібліотеки/ О. М. Сидоренко. - Лозова, 2010.**

**© Панютинська загальноосвітня школа
I — III ступенів №1
Лозівської міської ради
Харківської області
©О. М. Сидоренко**

Зміст

	стор.
Вступ	—
I. Творчість у запитаннях і відповідях	
—	
II. Читання та його роль в становленні сучасної творчої особистості.	—
III. Виховання творчого читача в бібліотеці Панютинської загальноосвітньої школи I — III ступенів №1 (з досвіду роботи)	
—	
1.Інтелектуально — розважальна програма “Найрозумніший” (для учнів 5-х класів)	—
2.Інтелектуальна гра “Що? Де? Коли?” (для учнів 6-х класів)	—
3.Літературне КВК (для учнів 6-х класів)	—

4.Бібліотечний урок — суд “Любов — добро чи зло?(Кохання в житті героїв романі Віктора Гюго “Собор Паризької Богоматері”).) _

5.Проект “Творчий читач школи”

6. Бібліотечний урок

Бібліографія _____

Вступ

«Шкільна бібліотека – це яскравий маяк у величезному освітянському океані, до якого поспішають читачі, щоб доторкнутися до потаємних глибин мистецтва і дістати невідомі для них перли мудрості минулих поколінь. Сучасна бібліотека не тільки важливий компонент навчально – виховного процесу, але й місце, де розвиваються творчі та інтелектуальні здібності школярів.

Тому об'єктом дослідження я обрала творчі та інтелектуальні здібності учнів, а предметом — розвиток творчих та інтелектуальних здібностей школярів засобами шкільної бібліотеки.

Визначена мета: шляхом міркувань над тим, яке місце займає читання у житті дитини, надати поради, як захопити школярів книгою і перетворити його у творчого читача, показати які форми може використати бібліотека для розвитку творчих та інтелектуальних здібностей. Особливо це стосується активних форм популяризації літератури (інтелектуально — розважальних ігр, елементів театралізації, диспутів), які формують у дітей стійкий інтерес до книги, глибокі знання і практичні навички роботи із нею, закладаються міцні основи культури читання.

I. Творчість у запитаннях і відповідях.

Шкільна бібліотека. Кожен сприймає її по – різному. Для одних вона є важливим компонентом навчально – виховного процесу. Для других – місцем, де можна відпочити від нього, для третіх - маяком у світі знань. Але в будь – якому разі вона займає важливе місце в житті школи. Отримавши підручники 1 вересня у першому класі учні протягом наступних 11 років, за допомогою бібліотеки знайомляться зі світом, що їх оточує, розвивають свої здібності (інтелектуальні, творчі, комунікативні та інші).

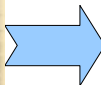
Що означає слово “здібності”?

Здібності

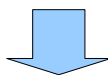
- 1) Природний нахил до чого — небудь, обдарування, талант;
- 2) властивість, особливість, що виявляється в умінні робити що — небудь.

(Словник української мови)

Де сучасний учень може розвинути свої здібності?

Шкільна бібліотека

Розвиток здібностей

творчі здібності	Я	інтелектуальні здібності
пізнаю світ вмію творчо мислити створю		Маю великий рівень уваги вмію аналізувати не боюсь конкурентів.

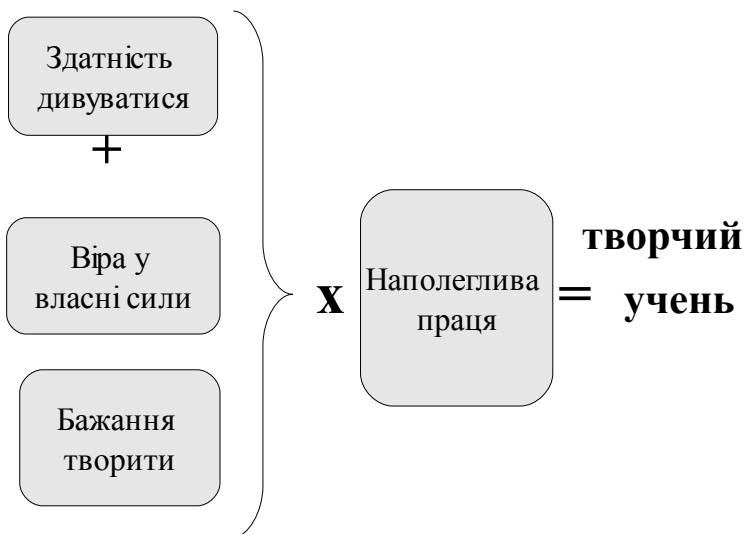

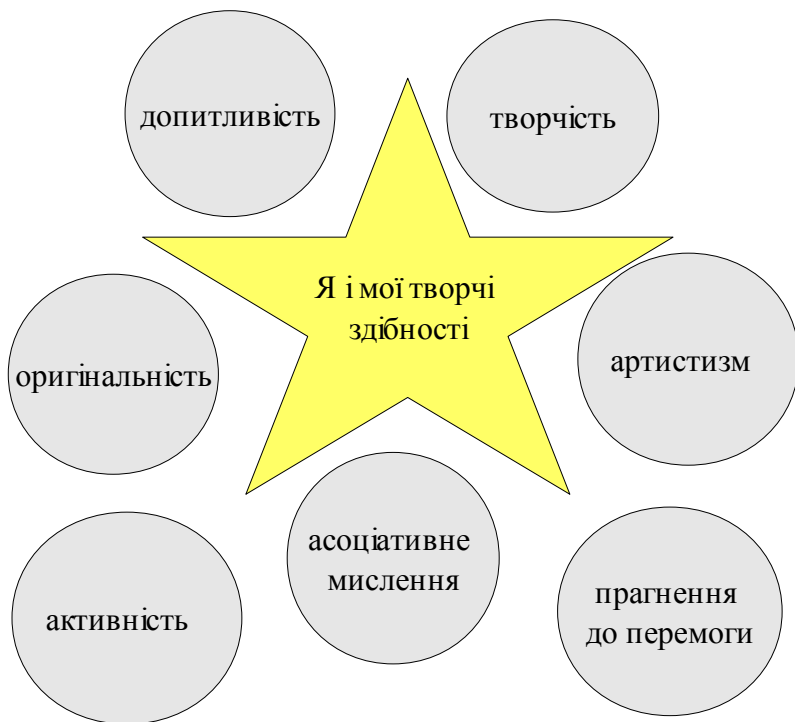
Що таке творчість?

Американський психолог Ерік Фромм запропонував таке визначення цього слова.: «Творчість – це здатність дивуватися і пізнавати, вміння знаходити рішення в нестандартних ситуаціях; це спрямованість на відкриття нового й здатність глибокого усвідомлення свого досвіду.

Який він — творчий учень?

Модель творчої людини

Основні творчі риси та нахили бажано і важливо розвивати в тісній співпраці батьків, психологів, педагогів та бібліотекаря, тому що саме шкільна бібліотека має об'єктивні можливості для повноцінного різнобічного розвитку емоційного боку особистості кожної дитини.

Виходячи з цього необхідно виховувати не тільки читаючу особистість, а людину, яка вміє творити.

II. Читання та його роль в становленні сучасної творчої особистості.

Що таке читання?

Книга завжди, в усі часи займала особливе місце в інтелектуальному та духовному збагаченні підростаючого покоління. До недавнього часу. Комп'ютер та телевізор відняли в дитини час на читання. Читацькі досягнення дітей у початковій школі вимірюються зараз секундоміром. Викладання літератури в середніх та старших класах в об'ємі двох годин в неділю відірвало підлітків від повноцінної літератури та від читання в цілому. Ринкова література спотворила смаки дітей. Нестача у дітей часу на читання заставляє турбуватися про те, щоб в руки їх потрапила повноцінна література і щоб вона максимально сприяла розвитку розуму та серця дитини.

На цьому тлі логічною є думка французького письменника Данієля Пеннака: «Дитина має право не читати. Його думці можна довіряти. На Заході багато хто взагалі не читає, але живе добре.»

Його думку ніби то підтримують статті з російських словників.

Читання — це розбір письма (Словник В. Даля)

Читання — це сприйняття письмового мовлення по лігерам, знакам

(Словник під ред. Д. Ушакова)

Читання — це сприйняття письмового твору.

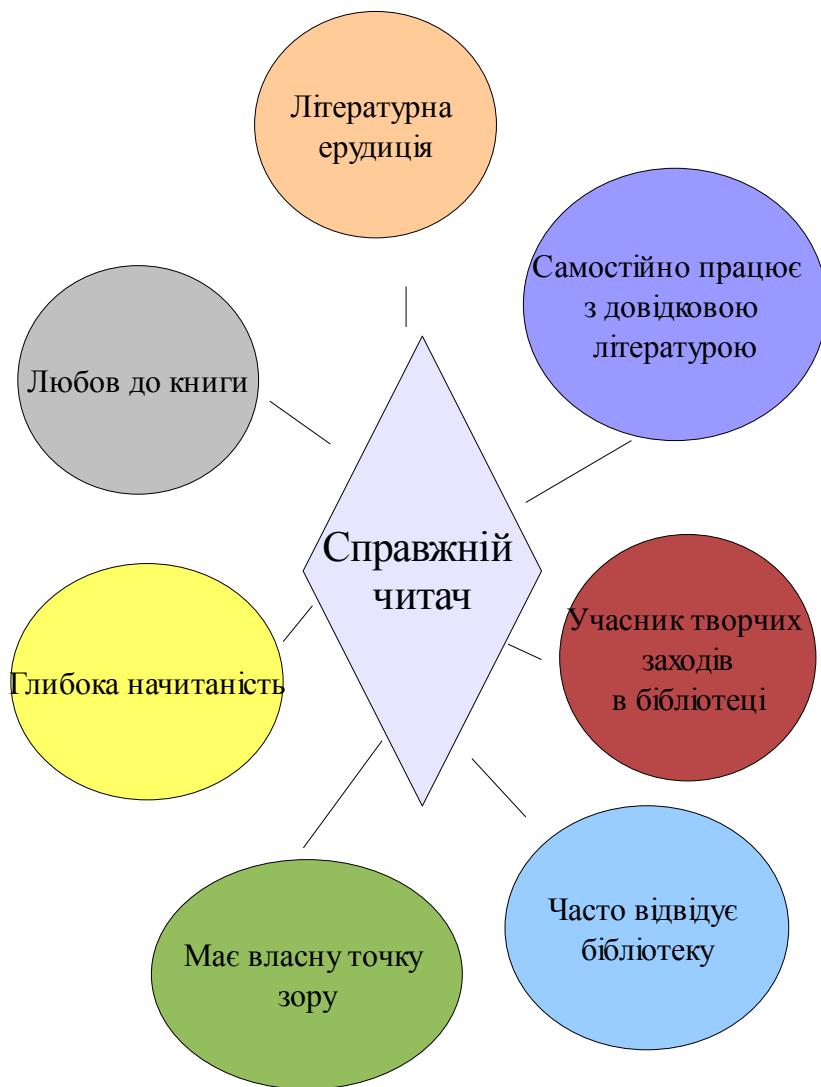
(Словник С. Ожегова)

Все б було вірно, якщо б не слово «сприймати». Читати означає сприймати написане. На перший погляд, визначення вірне. Сприйняття тексту відбувається в процесі читання. Але чи достатньо тільки пробігти очима по тексту твору, щоб глибоко зазирнути в його зміст. Адже відомо, що «читання без інтересу нерідко перетворюється в імітацію: читання є, а сприйняття нема. А там, де немає сприйняття – немає і впливу книги на читача».

З іншого боку на сприйняття тексту впливає й швидкість читання. Чим швидше людина читає, тим гірше рівень сприйняття тексту. Причина подібної залежності знаходиться в своїй суті швидкісного читання, яке привертає увагу людини до ключових слів тексту і не звертає увагу на засоби художньої виразності.

Сухомлинський В. О. вважав, що «читання не зводиться до вміння читати: з цього вміння воно тільки починається ... Тому треба домагатися не читання заради читання, а читання як самостійної діяльності дитини у світі книжок, з якої починається її освіта, самовиховання, формування високих художніх смаків, гармонійний розвиток особистості»

Яким повинен бути справжній читач?

Поступово читання перетворюється на творче читання.

Що таке творче читання?

Творче читання — це не тільки шлях до книги, але й шлях до духовного розвитку самої дитини, збагаченню її духовного світу.

Що робити, щоб виховати творчого читача?

Вдома

- не примушуйте читати;
- зацікавьтесь читанням самі;
- обговорюйте зміст книг із своїми дітьми.

Під час уроків

- включати елементи театралізації в обговорення змісту книги (передача мімікою, жестами та інтонацією душевного стану героя);
- використання елементів гри, що розвивають волю, впевненість, артистизм;
- читання найяскравіших сторінок твору;
- читання за принципом “Далі...”, коли перериваються уривки на найцікавішому.

В шкільній бібліотеці;

- виставки книг;
- “Круглі столи”;
- рольові ігри;

- інтелектуально — творчі програми;
- виховні години за участі шкільного бібліотекаря;
- участь у творчих читацьких проєктах;
- стимулювання творчості читачів.

Методи активізації творчих здібностей засобами бібліотеки

На мій погляд ефективними методами виховання творчого читача в шкільній бібліотеці є:

- 1) відгук
- 2) театралізація
- 3) малювання
- 4) проєктна діяльність
- 5) інтелектуально — розважальні програми
- 6) диспути та “Круглі столи”
- 7) літературні ігри
- 8) історичні марофони
- 9) музичні ринги
- 10) голосне читання
- 11) словесне малювання

Читацький відгук.

Відгук - це відклик серця на прочитаний твір, наповнений роздумами, що тісно пов’язані із життєвим та читацьким досвідом читача. Саме він дозволяє знайти у творі більш, ніж написано, зазирнути в душу героїв, поміркувати про власне життя.

**Різновиди читацьких відгуків
(класифікація запропонована І. І. Тихомировою)**

№	назва	особливість	Практичні поради
---	-------	-------------	------------------

1	Відгук - відклик	Яскраво виражена емоційність	Мені здається... Я переконана ... Я весь час розмірковую над долею ...
2	Відгук - сповідь	Говорячи про прочитаний твір, читач може розповісти про себе, про своє життя, поділитись своїми сумнівами, спробувати вирішити важливі питання, на які нашою книгою.	Я чудово розумію героя цього твору, тому що... Доля цього героя схожа (не схожа) із моєю. ...
3	відгук - запитання	Автор твору не тільки розмірковує, але й прагне знайти відповіді на запитання.	Використання риторичних запитань. Розмірковування у вигляді запитань. “Хто винен, що...” “Чи могло все скластися інакше?” та інші.
4	Відгук - рефлексія	Автор намагається зрозуміти самого себе в контексті прочитаної книги	“Герой книги навчився .... Я також дійшла висновку, що ... “
5	Відгук - рекомендація	Розповідь про прочитану книгу	«Якщо ти любиш фантастику... “

	ція	адресується потенційному читачу, якого автор прагне зацікавити книгою.	“Хоча ти прочитав багато, ця книга буде для тебе відкриттям.”
6	Відгук - деталь	Увага читача у книзі прикута до певної деталі, яка, на його думку, є найважливішою в житті героя твору.	Можливі деталі: в одязі, в поведінці героя, улюблені речі та інші.
7	Відгук - асоціація	Відштовкуючись від книги, читач починає сам творити, доповнюючи текст власними образами та ситуаціями.	“Перечитую рядки ... і уявляю ...”
8	Відгук - спомин		“Коли я була маленькою, я уявляла себе ... “

Театралізація

Важливим методом активізації творчих здібностей учнів засобами бібліотеки є театралізація. Діти від природи актори, і перевітлюватися в персонажів для них природно. Вони легко вживаються в образ, включають індивідуальний досвід та фантазію, відкривають в образі власний зміст. З інтересом діти приймуть участь у рольових іграх. Особливо цікавими є для них ролі нав'язані телевізійними ток – шоу. Діти із задоволенням ведуть детективні розслідування стосовно подій представлених в

художніх творах. Звичайно для цього потрібно не тільки знати зміст твору й слова певного героя, але й вміти створювати «ненаписані монологи», щоб пояснити той чи інший свій вчинок.

Наприклад, у 9 класі на уроках зарубіжної літератури проходять роман французького письменника «Собор Паризької Богоматері». Характеристику образів та аналіз композиції залишимо вчителю. А поза уроком, в бібліотеці, можна спробувати знайти винного у стражданнях героїв твору. «Карається кохання» Так можна назвати подібний захід. На шибениці гине чиста мрійлива шістнадцятирічна дівчина, єдина провинна якої її кохання до красеня військового Феба. Так зване кохання перетворює поважного та серйозного священика Клода Фролло на іграшку в руках пристрасті, робить його вбивцею. Кохання є однією з причин, за яких горбань Квазимодо вбиває свого названого батька Клода Фролло. Аналізуючи вчинки героїв, даючи можливість «виступити самим героям», діти замислюються над значенням слова «кохання», розмірковують над його впливом на життя героїв.

Малюнки.

В малюнках сприйняття дитини і його фантазія, пробуджена книгою, формується і проявляється наглядно. Малюнок дозволяє виразити те, що захопило дитину у мить читання. Для правильного розуміння дитячого малюнку важливими є коментарі самої дитини. Адже «вони дають ключ до розуміння малюнка і ланцюжка асоціацій, що визвано текстом прочитаної книги». (Тихомирова словник, 81) Малювання для дітей до 10 років є тим інструментом, який дозволяє йому в доступній формі виразити гаму почуттів, що з'явилися в процесі читання. Виготський, назвав дитячий малюнок застиглою та намальованою мовою. Виключення складають скопійовані

красиві ілюстрації та малюнки, виконані за всіма правилами техніки.

Інтелектуальні ігри

Ігри дають можливість учням показати свої знання. Але домінанта гри — не відповідь, а сам хід його колективного пошуку. Питання в інтелектуальних іграх не менш важливі ніж відповіді.

Голосне читання —

читання у голос тексту твору із послідуочим коментарем читача та обговоренням прочитанного

Мета: навчити читати — мислити, читати — відчувати, читати — жити; навчити активно слухати.

Завдання: познайомити дитину із словесним мистецтвом, привчити до постійного спілкування з мистецтвом, виховати відчуття слова, інтерес, любов та потяг до книги.

Основні вимоги до твору:

—твір повинен визивати у дітей прагнення висловити свою думку стосовно прочитаного;

—бути невеликим за розміром (оповідання, невелика за розміром повість);

—твір повинен мати актуальний для дітей зміст.

Найважливіше у голосному читанні — навчити дитину співчувати. На думку російського письменника А. Алексіна : “Діти повинні вміти плакати не тільки тоді, коли вдарять колінку, але й коли колінка болить у іншої дитини. Герої дитячих книг навчають читачів співпереживати.

Структура бібліотечного уроку у формі голосного читання

I. Вступна бесіда.

Мета бесіди: зацікавити читача, підготувати його до роботи із книгою, визвати певні емоції, оживити в його пам'яті потрібні слова, словосполучення, особистий досвід.

Вступна бесіда може включати відомості про письменників, факти, що стосуються історії її написання, розповідь бібліотекаря про своє перше знаомство із книгою.

II. Голосне читання

Щоб повноцінно сприйняти літературний твір, потрібно його емоційно пережити. Для цього важливим є вміння бібліотекаря захопити дітей книгою. Даніель Пеннак сказав про мистецтво читання у голос: “Людина, яка читає у голос повністю розкривається. Якщо вона не знає того, що читає, мова його невпевнена, і це читачи відчують. Якщо він не живе тим, що читає, слова остаються мертвою буквою, і це відчувається. Якщо він переповнює текст собою, то нічого не залишається від автора: тільки цирковий номер. Якщо він читає по — справжньому, якщо він опирається на знання і, не йде услід за задоволенням, сам скеровує, якщо пробуджує потребу розуміти — тоді книги розкривають свої вікна, і толпи людей, вважавших себе нечитаючими, відправляються услід за ним”.

Діти слухаючи бібліотекаря, самі вчаться читати: більш виразно, користуються паузами, передають у діалозі характер діючих осіб.

Під час читання не варто давати дітям дивитися ілюстрації, щоб не заважати особистому їх спілкуванню із твором.

III. Обговорення.

Можливі варіанти запитань для бесіди.

–Що найбільше сподобалось у творі?

–Чи сподобався той чи інший герой? Чому?
Які картини виникли перед очима? Які звуки ти почув?
Щоб ти намалював, якщо б був художником?

–Який момент книги здався тобі найбільш світлим та радісним? Що визвало у тебе сміх та посмішку? Який момент змусив тебе сумувати?

–Посніть, чому герой робив так, а не інакше. Чому у нього виникли такі почуття? Яким ви уявляєте автора твору? Як він ставиться до свого героя? Чи згодні ви із цим?

–Яким ви уявляєте майбутнє героя?

–Які деталі привернули вашу увагу?

–Чи були у вашому житті подібні історії? Про що нагадала вам книга?

–Якщо б вам довелося грати цей твір на сцені, яку б роль ви обрали б для себе? Чому?

–Про що цей твір? Чому воно так називається? Чим ця книга відрізняється від інших?

IV.Творча робота (Вид роботи обирає бібліотекар.)

- малюнок
- твір — відгук,
- написання власної історії,
- інценізація уривків із твору.

Словесне малювання

- обговорення картин, які виникають в уяві читача під час знайомства із твором. Особливо це стосується віршів. Цей прийом дозволяє говорити про зміст мовою кольору, звуків.

Симоненко В. А. “Чари ночі”

Подумайте, чому твір має таку назву.

Рядки з вірша	Словесне малювання (добірка запитань)
Лягла на всьому вечірня втома	Яким ви уявляєте вечір? Чому поет називає його втомленим? Які кольори ви б узяли, щоб намалювати втомлене місто? Які звуки ви чуєте? Що ви відчуваєте?
Палає місто, мов дивний храм	Чому місто палає? Які кольори ви використали б для створення картини? Розкажіть, чому поет порівнює місто із дивним

	храмом. Опишіть його.
І розтинають ніч невагому	(відчуття роздвоєності)
Квадратні очі віконних рам.	Кого нагадують вікна домів? Чому виникає така думка?
Ці чари ночі такі знайомі — усі підвладні, покірні вам.	Про які чари ночі йдеться мова? Чому вони покірні людині? Уявіть, що саме ви знаходитесь на вулиці у цей час. Розкажіть, що ви відчуваєте.
О, скільки вікон у кожному домі!	Зазирніть у вікна. Розкажіть, що ви побачили.
А там, за ними, - іділій, драм!	
Там гинуть вчені, митці, поети	На які думки навели вас останні два рядка. Які картини виникли у вашій уяві?
Але... й виходять вони звідтіль.	

III. Виховання творчого читача в бібліотеці Панютинської загальноосвітньої школи I — III ступенів №1 (з досвіду роботи)

1.Інтелектуально – розважальна програма “Найрозумніший”

Мета: пропагандування дитячої літератури та фонду шкільної бібліотеки, розвивати інтелектуальні здібності учнів та логічне мислення, виховання наполегливості, сміливості, свідомої дисципліни, кмітливості, стимулювання до самостійного вивчення матеріалу.

Ведучий. Добрий день! Я рада вас бачити у цьому залі на грі «Найрозумніший». Сьогодні боротися за звання “Найрозумнішого учня ” будуть учні п’ятих класів. А тому на сцену запрошуються ті, хто буде доводити своїм однокласникам, що вони найкращі, найрозумніші. (На сцену підіймаються по 4 учня з кожного класу)

Ведучий. Прошу гравців зайняти свої місця.

Шановні гравці! Всі ми вас добре знаємо, але, погодьтеся, ніхто вас не знає краще, ніж ви самі. Сьогодні у вас є можливість протягом 30 секунд розповісти нам про себе.

(Учні по черзі розповідають про себе.)

Гейм 1

Ведучий. Шановні гравці! У кожного з вас є 22 підписаних аркуша. Вам необхідно обрати правильну відповідь з 3 варіантів. Написати номер правильної відповіді й віддати аркуш помічнику ведучого. На одному аркуші може бути тільки одна цифра. Це номер правильної відповіді на це запитання. Пам’ятайте, що тільки 6 гравців

увійдуть у фінал.

1.Берегиня – це ...

А) богиня краси та захисниця;*

Б) богиня Вогню;

В) богиня Сонця.

2.Казка “Пан Коцький” – це ...

А) побутова казка;

Б) казка про тварин;*

В) чарівна казка.

3.Продовж приказку: “Знання за плечима ...

А) не носити;*

Б) не бачити;

В) не валяються.

4.Якого кольору був фарбований лис у казці Івана Франка?

А) зеленого;

Б) синього;*

В) рудого.

5.Хто написав оповідання “Близнята”?

А) Іван Труш;

Б) Іван Франко;

В) Іван Липа.*

6.Вислів “Вік живи – вік учись.” – це ...

А) прислів'я;*

Б) приказка;

В) загадка.

7.Український письменник Кандиба мав псевдонім

А) Іван Сірко;

Б) Олександр Олесь;*

В) Григій Тютюнник.

8. Яке значення мало слово «гривна» у давні часи:

А) предмет, який показують на виставці або у музеї;

Б) спеціально обладнаний майдан для випробування

коней;

В) металевий обруч, який носили на шиї як прикрасу.*

9. Хто стверджував, що український народ жив на своїх землях з 4 століття нашої ери?

А) Грушевський; *

Б) Костомаров;

В) Розумовський.

10. Хто правив у Києві після Ольги?

А) Святослав;*

Б) Ігор;

В) Володимир.

11. Ім'я якого київського князя найчастіше згадується в билинах, казках та легендах?

А) Святослав;

Б) Ігор;

В) Володимир.*

12. З якою подією пов'язана ця дата (988 рік)?

А) хрещення Русі;*

Б) початок правління князя Володимира;

В) побудована у Києві Десятинна церква.

13. В якому році війська хана Батия захопили місто Київ?

А) 1237;

Б) 1240;*

В) 1223.

14. Що таке результат віднімання?

А) зменшене;

Б) від'ємник,

В) Різниця.*

15) $5 \cdot 0 =$

а) 5;

б) 1;

в) 0.*

16) Сукупність атомів одного виду називають ...

- А) Молекула;
- Б) Хімічний елемент;*
- В) Дифузія.

17) Що відносять до складних речовин?

- А) графіт;
- б) цукор; *
- в) кисень.

18) Що відносять до органічних речовин?

- А) залізо;
- Б) цукор;*
- В) алюміній.

19) Під час нагрівання рідина та газу ...

- а) збільшують свої розміри;*
- б) зменшують свої розміри;
- в) все залишається без зміни.

20) Яка з названих планет знаходиться ближче до Землі?

- А) Уран;
- Б) Сатурн;
- В) Юпітер.*

Додаткові запитання

21). Як називався збірник законів, створений за часів Ярослава Мудрого? (“Руська правда”)

22) 1097 рік. З якою подією пов’язують цю дату в історії України? (З’їзд князів у місті Любеч. Для того, щоб припинити чвари і розпочати спільну боротьбу проти половців.)

Ведучій Закінчився 1 гейм. Прошу журі назвати 6 щасливчиків, які продовжать боротьбу у 2 геймі.

(Виступ журі.)

Гейм 2.

Ведучій 2 Гейм. І один крок до фіналу. Наші гравці вже

довели, що вони не марно навчалися у 5 класі. Що ж буде далі?! Хто ж переможе? Адже ніхто не може бути впевненим, що саме він програє або виграє! А можливо хтось упевнений у цьому. Давайте перевіримо це!

Щоб визначити, хто в якій послідовності буде обирати тему використаємо вже звичне вам лото. Та цифра, яку ви витягнете і буде вашим номером.

(Учні витягують бочонки з номерами.) Представтеся. Назвіть ваш номер, прізвище, ім'я та клас.

Отже, увага. Перед вами поле, на якому заховано 12 тем. Ви самі обираєте тему, на яку будете давати відповіді протягом однієї хвилини.

Всі готові?! Тоді починаємо гру.

Математика	Школа	Кіно	Українська мова
Астрономія	Історія	Природознавство	Зарубіжна література
Тварини	Українська література	Секрет	Російська мова

Математика

1. Як називають числа 1,2,3,4, та інші ? (Натуральні)
2. $5 \cdot 0 = ?$ (0)
3. $7 \cdot 5 = 35$
4. 2 години перетвори у хвилини. (120 хвилин)
5. Скільки буде 3 в квадраті? (9)
6. Скільки буде 2 в кубі? (8)
7. Скільки годин у 180 хвилинах? (3)
8. Продовж речення. «Від перестановки доданків ...» (Їх сума не змінюється.)
9. Порахуй: $30 + 23 =$ (53)
10. Як називають числа що додають? (Доданки.)
11. Скільки градусів має розгорнутий кут? (180)

12. Чим вимірюють кути? (Транспортиром).
13. Кут в 30 градусів це який кут? (Гострий.)
14. $37/1=$ (37)
15. $0*60=$ (0)
16. Чотирикутник у якого всі кути прямі називається ... (прямокутником).
17. Формула “ $S=ab$ ” це формула... (площі прямокутника).
18. Чи має квадрат ребро? (Ні.)
19. Скільки в 1 м. сантиметрів? (100 см)
20. Скільки кутів у квадрата? (4)

Кіно

1. Як звали коня з мультфільму “Срібний жеребець” (Таура)
2. У скільки годин Попелюшка повинна повернутися додому? (12)
3. Як звали коня Альоші Поповича? (Юлій)
4. Кращий друг Шрека. (Віслюк)
5. Колір волосся Мальвіни. (синій)
6. Тато Буратіно. (Карло)
7. Хто говорив “Діти, давайте жити дружно ” (Кіт Леопольд)
8. Як звали пуделя Мальвіни? (Артемон)
9. Друг Карлсона (Малиш)
10. Тітки відьми Сабіни (Хільда, Зельда)
11. В чому було життя Кашея Безсмертного? (в голці)
12. Улюблені ласощі Карлсона. (Варення)
13. Кому казав вовк “Ну, постривай!”? (Зайцю)
14. Наречений Мальвіни. (П'єро)
15. Хто хотів з'їсти козенят? (Вовк)
16. Хто розбудив сплячу красуню? (Принц)
17. Кращі друзі Білосніжки. (Гноми)
18. Де жив Шрек? (На болоті)

19. Ким була мачуха Білосніжки? (Відьмою)
20. Де жив Карлсон? (На даху)

Тварини

1. Кращий друг людини. (Собака)
2. Хто любить банани? (Мавпа)
3. Він має довгий хобот. (Слон)
4. Слизький, гидкий, любить дощ. (Черви)
5. Любить їсти мед. (Ведмідь)
6. Дуже добре плюється (Верблюд)
7. Птах, який може відроджуватися. (Фенікс)
8. Який птах приносить дітей? (чорногуз)
9. Вони сплять вниз головою. (Летучі кажани)
10. Хто має на животі сумку? (Кенгуру)
11. Найсмердшіша тварина у світі. (скулс)
12. Лікар дерев. (Дятел)
13. Хто реагує на червоний колір? (бик)
14. Цар звірів? (Лев)
15. Доісторичний “ слон ”. (Мамонт)
16. Він сліпий, живе в землі. (Кріт)
17. Вони ловлять пацюків і щурів. (коти)
18. Хитра і підступна. (Лисиця)
19. Найжорстокіша риба в світі. (Акула)
20. Чорна, дика кішка. (Пантера)

Астрономія

1. Зорі, планети, комети – це ... (Небесні тіла).
2. Зі швидкістю 300000 км/с рухається ... (світло)
3. Окремі ділянки зоряного неба з певними розміщенням на них яскравих зір – це... (сузір'я)
4. Четверта планета від Сонця – це ... (Марс)
5. Супутник Землі – (Луна).
6. Велетенські скупчення зір – (Галактики)
7. Сукупність галактик і простір між ними – (Всесвіт)

8. Перша від Сонця планета – (Меркурій)
9. Прилад для дослідження небесних тіл – (Телескоп)
10. Хто створив телескоп? (Галілео Галілей)
11. Перший космонавт Землі – (Ю. Гагарін)
12. Перший космонавт України – (Ю. Кондратюк)
13. Велика Ведмедиця – це ... (Сузір'я)
14. Що таке Сонце - ... (Зірка)
15. Земля більша за Юпітер? (Ні.)
16. Малі небесні тіла – це ... (Астероїди)
17. Що буває Північним та Південним? (Полюса)
18. Система лічби проміжків часу - ... (календар)
19. Явище, коли Місяць потрапляє у тінь Землі - ... (Місячне затемнення)
20. Найкоротший день - ...(22 грудня).

Українська література

1. Уподібнення одного предмета, явища через зіставлення його з іншими, подібними. (Персоніфікація)
2. Пісні, легенди, загадки, ... Одним словом. (Фольклор)
3. Бог грому і блискавок у слов'ян. (Перун)
4. Скільки братів було в казці “Мудра дівчина ”? (2)
5. Як звали дівчину в казці “Мудра дівчина ”? (Маруся)
6. Що подарувала дівчина пану? (Горобця)
7. Як називається перерва у мовленні? (Пауза)
8. Хто возив Івана у казці “Про Жар – птицю та вовка ” (Вовк)
9. Хто приніс вовку води, щоб врятувати Івана? (Сорока)
10. Твір, в якому розказується про вигадані, фантастичні події. (Казка)
11. Хто є творцем народних казок? (Народ)
12. Казка, складена однією людиною? (Літературна)
13. Автор збірки казок про тварин “Коли ще звірі говорили ”(Іван Франко)
14. Якого кольору був фарбований лис у казці

“Фарбований лис ”? (Синього)

15. Як називається розмова двох або кількох персонажів.

(Діалог)

16. В якій країні правив цар Плаксій? (Сльозовій)

17. Влучне образне запитання, в якому натякується на відповідь. (Загадка)

18. Хто найвірніший хазяїну? (собака)

19. Відомий український байкар з Полтавщини. (Леонід Глібов)

20. Продовж прислів'я. “Слово – не горобець, вилетиш - ... . (Не впіймаєш)

Історія

1. Столиця України. (Київ)

2. Укладач “Повісті минулих літ ” (Нестор)

3. Собор у Києві, відкритий у 1037 році. (Софійський собор)

4. Другий брат Кия. (Щек)

1. Хто став причиною загибелі князя Олега? (За легендами його кінь)

2. Ким були слов'яни до прийняття християнства? (язичниками)

3. 988 рік – ... (Рік прийняття християнства)

4. Назва імперії монголів. (“Золота Орда”)

5. Яка держава стала спадкоємницею Київської Русі? (Галицько – Волинська держава)

6. В якому творі описується невдалий похід руського князя проти половців? (“ Слово о полку Ігоря”)

7. Де виникла перша Січ? (На острові Мала Хортиця.)

8. В якому місті було підписано українсько – московський договір 1654 року? (У місті Переяслав)

9. Який гетьман зрадив Петра 1? (Іван Мазепа)

10. Як звали сина княгині Ольги та князя Ігоря? (Святослав)

11. Петро Калнишевський був гетьманом чи атаманом? (атаманом)

12. Як називали територію України в Росії? (Малоросією.)

13. Яка Січ існувала до 20-х років 19 сторіччя? (Задунайська Січ)

14. Автор поеми “Енеїда”. (Іван Котляревський)

15. Відома збірка Тараса Шевченка. (“Кобзар”)

Зарубіжна література.

1.Вдова із казки “Пані Метелиця мала 3 доньки. (2)

2.Казка “Пані Метелиця” братів Грімм –оригінальна народна казка? (Ні)

3.Який черевичок був у Попелюшки? (Соболевий)

4.Автор “Казки про рибака та рибку”.(Пушкін О. С.)

5.Господар чарівного дзеркала в “Снігової королеві”. (Чорт)

6.Яка квітка пробудила Герду від чар? (Троянда)

7.Яке слово мусив скласти Кай в палаці Снігової королеви?(Вічність)

8.Автор казки “Дванадцять місяців”. (Маршак)

9.Які квіти збирала пасербиця у грудні? (проліски)

10. На кого перетворилися мачуха та її дочка? (На собак)

11.Що подарував Квітень пасербиці?(Каблучку)

12. На честь кого Гофман взяв собі ім’я Амадей? (Композитора Моцарта)

13. Чим заплатила Багіра за життя Мауглі?(Буйволом)

14. Хто писав у жанрі хоку? (Мацуо Басьо)

15. Перекладіть з японської мови слово “басьо”. (Бананова хижка)

16. Що таке художнє означення? (Епітет)

17. Як звали подругу Лобо? (Бланка)

18. Яким законам підкорялися жителі Джунглів в “Мауглі”? (Законам Джунглів)

19. Батьківщина Роберта Бернса. (Шотландія)

20. Хто переклав вірш “Чесна бідність ” українською мовою? (Лукаш М.)

Секрет (Українські народні казки)

1.Хто такий пан Коцький? (Кіт)

2.Чим вимазала Лисиця голову у казці ”Лисиця та Вовк”? (Тісто)

3.Хто першим оселився у рукавичці? (Мишка)

4.Від кого вперше втік Колобок? (Від баби та діда)

5.Куди тягнув лебідь в казці “Лебідь, шука і рак”? (Угору)

6.Який бичок впіймав ведмедя? (Солом’яний бичок)

7.Хто кричав: “Котику – братику, порятуй мене!” (півник)

8.Цар тварин. (Лев)

9.З ким бився Кирило Кожум’яка? (Зі змієм)

10. Хто переміг Солов’я – Розбійника? (Ілля Муромець)

11. Скільки років служив козак Мамарига у багачів? (25 років)

12. Що давала торбиночка – волосяночка козаку Мамаризі? (Їжу)

13. Що забрав королевич у королівни у “Казці про королевича та залізного вовка”? (Перстень)

14. Хто був царем у казці “Яйце – райце”? (Жайворонок)

15. Хто хотів спіймати Телесика? (Змія)

16. В якій казці героя звать Ох? (“Ох!”)

17. Який брат одружився з царівною – жабою? (Наймолодший)

18. Що подарував дід Івану в казці “Царівна – жаба”? (Клубочок)

19. Скільки синів у царя у казці “Про жар – птицю та вовка? (3)

20. Як звали мишенят у казці “Півник і двоє мишенят”?

(Круть, Верть)

Природознавство

- 1.Що в науці називають тілом? (все живе та неживе)
- 2.Спосіб розділення сумішей – це ... (фільтрування)
- 3.Різні джерела тепла здатні по – різному нагрівати тіла.

(температура)

- 4.Прилад для орієнтування на місцевості. (компас)
- 5.Прилад для вимірювання температури. (термометр)
- 6.Скуплення водяної пари у повітрі. (хмари)
- 7.Потоки прісної води - це ... (річки)
- 8.Газоподібна оболонка планет – ... (атмосфера)
- 9.Великі маси солоної води – це ... (моря, океани)
- 10.Яку рідину використовують у термометрах? (ртуть)
- 11.Найбільше джерело тепла і світла на Землі (сонце)
- 12.Відстань, яку тіло долає під час механічного руху.

(гилон)

13. Чи розчиняються гази і рідини у воді?

(розчиняються)

14. Природна суміш газів якою ми дихаємо (повітря)
15. Найменша частина речовини. (молекула)
16. Прилад для вимірювання маси. (терези)
- 17.З чого складаються гірські породи? (з мінералів)
- 18.Прилад для вимірювання атмосферного тиску.

(барометр)

- 19.Переміщення повітря – це ... (вітер)
20. Явища, які притягуються до магніту. (магнітні)

Російська мова

- 1.Раздел науки о языке, изучающий звуки речи.

(Фонетика)

- 2.Звуки ми произносим. А буквы? (Пишем)
- 3.Ча – ща пишем с ... (а)
- 4.В слове «семья» сколько звуков? (5)

- 5.Сколько букв в русском алфавите? (33)
- 6.Сделай перенос в слове «ванна». (Ван – на)
- 7.Наука о правилах произношения звуков. (Орфоэпия)
- 8.Звук «ч» твердый или мягкий? (Мягкий.)
- 9.Правила написания слов изучает ... (орфография)
- 10.Как на письме обозначается мягкость согласного звука? (с помощью мягкого знака)
- 11.Звук «Ш» твердый или мягкий? (твердый)
- 12.Звуки «р, л, м, н, й» одним словом. (сонорные звуки)
- 13.В слове «брошюра» пишем «ю» или «у»? (Ю)
- 14.В слове «цирк» пишем «и» или «ы»? (И)
- 15.В слове «цыпленок» пишем «и» или «ы»? (Ы)
- 16.Наука, что изучает формы слова. (Морфология)
- 17.Наука о словах. (лексика)
- 18.В каком словаре можно найти значение слова? (В толковом)
- 19.Слова, различные по звучанию, но близкие по значению. (Синонимы)
- 20.Слова с противоположными значениями называют ... (Антонимами)

Українська мова

- 1.Засіб спілкування. (Мова)
- 2.Яка частина мови означає предмет? (Іменник)
- 3.Чи змінюється прислівник? (не змінюється)
- 4.На запитання «скільки» та «котрий» відповідає яка частина мови? (числівник)
- 5.Висловлювання однієї особи. (Монолог)
- 6.Займенник першої особи в однині. (я)
- 7.На які запитання відповідає прийменник? (Ні на які.)
- 8.Група речень, об'єднаних між собою темою та головною думкою. (Текст)
- 9.Оповідання та повість це художній стиль? (Так)
- 10.Розділ науки про мову, який вивчає будову

словосполучень і речень.

11. Підмет та присудок - ... (головні члени речення - граматична основа)

12. Додаток – це другорядний член речення? (Так)

13. Службові слова є членами речення? (Ні.)

14. Слово, що називає того, до кого звертаються. (Звертання)

15. Звертання та вставні слова є частинами речення. (Ні.)

16. За будовою речення бувають прості та ... (складні).

17. Він передає розмову двох або кількох осіб. (Діалог)

18. Скільки звуків в слові «мова»? (4)

19. Звук «й» м'який? (Так.)

20. Скільки літер в українському алфавіті? (33)

Ведущий Закінчився 2 гейм. Поки журі вирішує долю гравців і визначає хто з них вийде у фінал, я запрошую на сцену болільників 5 ... класу з .....

3 Гейм

Ведущий Ми розпочинаємо фінальну гру. Сьогодні в фіналі з нами грають ...

Щоб визначити, хто в якій послідовності буде відповідати, вам необхідно буде з'єднати попарно 8 слів по змісту.

Наприклад:

Дуб	Овоч
полуниця	Дерево
капуста	Ягода
багульник	Кущ

Ми отримуємо:

Дуб	Дерево
Полуниця	Ягода
капуста	Овоч
багульник	Кущ

Ось ваші слова. Вам необхідно з'єднати назву твору та прізвище автора. Той хто, перший підійме руку, відповідає першим, другий – другим, останній – третім.

Кіплінг	Попелюшка
Андерсен	Лобо – володар Курумпо
Перро	Мауглі
Сетон - Томпсон	Снігова королева

Що ж ми маємо.

Кіплінг	Мауглі
Андерсен	Снігова королева
Перро	Попелюшка
Сетон - Томпсон	Лобо – володар Курумпо

Ведучий Таким чином, ми визначили хто за ким буде відповідати. Прошу гравців зайняти свої місця. Першим відповідає ... Його запитання будуть заховані у червоному секторі таблиці.

Другим відповідає ... Його запитання заховані у синьому секторі таблиці.

Третім відповідає ... Його запитання заховані у жовтому секторі таблиці.

Якщо ви називаєте свою цифру і правильно відповідаєте на запитання, то отримуєте 2 бала. Якщо ви відкриваєте сектор вашого супротивника й вдало відповідаєте на запитання, ви отримуєте 3 бала. Якщо ви відкриваєте сирій сектор, то вам необхідно буде відповісти

на запитання підібрані організаторами гри. За правильну відповідь ви отримуєте 1 бал.

На при кінці гри в нас залишиться тільки один. Найсильніший. Найрозумніший. Але в будь – якому разі не забувайте, що це тільки гра, в якій кожен може помилитися, забути, розгубитися. Отже, бажаю вам успіху!

(Пауза)

Увага! Перед вами на кільки секунд з'явиться таблиця, на якій ви побачити сектора, з прихованими вашими запитаннями.

(Помічник ведучого розносить таблиці учасникам гри. А через кілька секунд забирає їх.

Далі ведучий по черзі звертається до кожного з гравців. Гравець обирає номер свого запитання. Помічник ведучого засікає час на роздум. Якщо учень не дає правильної відповіді, ведучий запитує у гравців, чи знали вони відповідь на це запитання, вислуховує правильну відповідь або дає її сам.

Реакція ведучого на невдачу (виразити свій жаль, що учень не відповів на питання, яке мабуть знав, але розхвилювався і забув. Попросити учня зібратися, заспокоїтися, бо він добре підготувався до гри, вийшов у фінал. Необхідно трішечки постаратися і все буде гаразд Реакція ведучого на вдалу відповідь. (Молодець! Я знала, що для тебе це питання не могло бути складним! Твій клас не помилився вибрав тебе!)

(Запитання знаходяться на окремих аркушах)

Ведучий. Ось і закінчився третій, останній гейм гри “Найрозумніший. Нарешті настала ця мить, коли всі ми узнаємо ім'я переможця. Прошу журі передати конверт з прізвищем на сцену.

«Фіналісти підіймаються на сцену».

Ведучий Переможцем гри “Найрозумніший серед учнів

п'ятих класів став ... (відкриває конверт та читає ім'я переможця)

Я поздоровляю тебе з цією перемогою. І маю надію, що ти зможеш навчатися ще краще, знати ще більше. І хто знає можливо саме ти принесеш коли - небудь щасливу звістку про перемогу у всеукраїнському конкурсі “Найрозумніший

А зараз давайте ми ще раз бурними оплесками привітаємо наших гравців, які боролися до останнього і звичайно нашого переможця.

До нової зустрічі в інтелектуально– розважальній програмі “Найрозумніший».

Завдання до III раунду

(За два тижня до початку гри майбутні гравці обирають книгу із шкільної бібліотеки. Бібліотекар разом із бібліотечним активом складають запитання до неї. Після цього книгу бере і читає для участі у III раунді конкурсу.

Наведемо деякі приклади:

Мілн “Винни Пух та усі – усі – усі”

- 1.Хто автор книги про Винни Пуха? (Милн)
- 2.До кого Винни Пух зранку ходив у гості? (До кролика)
- 3.На кого полював Винни Пух? (На Буку)
- 4.Хто був найкращим другом Вінні Пуха? (П'ятачок)
- 5.Що загубив Іа – Іа? (Хвіст)
- 6.Що подарував Вінні Пух віслюкові на день народження? (Горщик без меду)
- 7.Де жив Кролик? (У норі)
- 8.Як звали маму крихітки Ру? (Кенга)
- 9.Назвіть справжнє імя Козявки. (Велика Букашка)

Астрід Лінгрен “Малюк та Карлсон”

- 1.Хто написав книгу “Малюк та Карлсон? (Астрід

Лінгрен)

2. “Що більше всього любив Карлсон? (Варення)
3. Як звали домогосподарку Малюка? (Фрекен Бок)
4. Справжнє ім’я Малюка? (Сванте Свантенсон)
5. Як звали брата і сестру Малюка (Боссе і Бетам)
6. У якому місті жив Малюк? (У Стокгольмі)

7. Як звали друзів Малюка, які приходили до нього на день народження? (Гуннила та Кристер)

8. Які медичні процедури, на думку Карлсона, повинні вилікувати хворобу дядька Юліуса? (Лоскотання, розозління, “дураковаління”)

9. Яке було прізвисько собаки Малюка? (Бімбо)

Чуковський К. “Доктор Айболіт”

1. Як звали сестру Айболіта? (Варвара)
2. Хто жив у шафі Айболіта? (Білка)
3. Як звали сову доктора ? (Бумба)
4. Як назвали мавпу, яка втекла від шарманщика? (Чичи)
5. Хто опалив собі крильця у полум’ї свічі? (Метелик)
6. Хто забрав ключ у Бармалея із – під подушки?

(попуга Карудо)

7. Що побачили Айболіт та звіри під час прогулянки по берегу моря? (печеру)

8. Що подарував Бамбуко Авве? (Ошійник)

9. Хто написав “Доктора Айболіта”? (Чуковський К.)

Аркадій Гайдар “Тимур та його команда ”

1. Хто допомагав Ользі на дачі? (Сусідка – молочниця)

2. Кому належала сіра дача, де ночувала Женья? (У Тимура)

3. Як звали онука Колокольчикова? (Микола)

4. Кому загрожував Тимур? (Мишку Квакіну)

5. Що сказала Ользі молочниця про Тимура? (що він хуліган)

6. Хто допоміг четвірці тимурівців скласти дрова?
(Сими Симаков)
7. Як насправді звали Фігуру? (Пятаков)
8. З ким познайомилася Женья, коли купалася? (із Танею)
9. Разом із ким співала Оля на концерті? (з Георгієм)

Легін “Старік Хоттабич”

1. Назвіть прізвище Вольки з казки “Старик Хоттабич” (Костильков)
2. Що знайшов у річці Волька, коли купався? (глиняний глечик)
3. Кого побачив Волька, коли прийшов додому? (старика Хоттабича)
4. Про яку країну розповідав Волька на іспиті з географії? (Про Ундію)
5. Як звали директора школи, якій навчався Волька?
(Павло Васильович)
6. Скільки палаців показав Хоттабич Вольці? (3)
7. Де Волька вирішив лікувати Хоттабича? (Під ліжком)
8. Як звали футбольного воротаря із казки “Старик Хоттабич”? (Зубило)
9. Скільки років мало збутися Вольці? (13)

Памела Треверс “Меррі Поппінс”

1. Назвіть повне ім'я автора повісті “Мері Поппінс” (Памела Ліліан Треверс)
2. В якому жанрі написано твір “Мері Поппінс”?
(повість – казка)
3. Номер будинку, в якому жила родина Бенксів. (17)
4. Яким чином піднялася по сходах Мері Поппінс у перший день? (Виїхала по поручам вверх)
5. Які ліки дала Мері Поппінс Майклу? (суничне морозиво)

6. Якою була зачіска в дядька Мері Поппінс? (Він був лисий.)

7. Ким доводилася руда корова Мері Поппінс? (приятелькою її матері)

8. Хто сказав: “Дорослі завжди кажуть одне, а думають інше”? (Барбара)

9. Як звали няньку, яка виховувала дітей після зникнення Мері Поппінс (нянька Грін)

Кир Буличов «Дівчинка з Землі»

1. «Дівчинка з Землі» - це збірка чи повість? (збірка)

2. В якому столітті написана ця книга? (20)

3. Як називається «оповідання про життя маленької дівчинки в 21 столітті, записані її батьком»? («Дівчинка, з якою нічого не станеться»)

4.3 представником із якої планети прийшлося розмовляти Аліси, замість розмови із злою Бабою-ягою? (Марс)

5. До якого віку Аліса була звичайною дитиною? (До 3 років)

6. На якій планеті знайшли яйце бронтозавра? (Земля, на річці Єнисей)

7. На якій відстані від міста на Марсе знайшли Алісу під час її першої пригоди? (За 200 км звідси)

8. Хто такий Шуша? (Маленьке шестилапе звірятко, схоже на кенгуряне, подарунок від Полоскова)

9. Про що було сказано: «Остерегайся міражів. Не довіряй їм. Але придивляйся уважно. « (Примари на планеті в системі Медузи)

10.3 героями якого твору зустрілася Аліса в системі Медузи? (Леді Вінтер, д'Артаньян, Портос)

Загальні запитання

1. Ім'я подруги Мартіна в казці “Пригоди Нільса із

дикими гусьми ” (Марта)

2. $100:10=$ (10)

3. Казка Пушкіна «Руслан і Людмила» літературна чи народна? (Літературна)

4. На честь якої людини наше селище отримало назву Панютине? (На честь генерала – майора Панютина, який жив у середині 19 століття)

5. Найближча до сонця планета сонячної системи. (Меркурій)

6. Скільки днів у лютому у цьому році? (29)

7. Назвіть прізвище Мацуо Басьо. (Мацуо)

8. Що дісталось у спадок молодшому сину з казки Шарля Перро «Кіт у чоботях»? (Кіт)

9. Російська загадка: «Висит груша, нельзя скушать». (Лампочка)

Казки смарагдового острова (збірка ірландських народних казок)

1. Казки якого народу є у збірнику? (Ірландського)

2. Яка ірландська казка дуже нагадує за змістом французьку «Попелюшку»? («Білява, русява й Тремка»)

3. Яка ірландська казка дуже нагадує за змістом нашого «Колобка»? («Хитромудрий коржик»)

4. Який музичний інструмент часто згадують в ірландських казках? (арфа)

5. Що таке «сходи велетнів»? (Незвичайний витвір природи: ретельно викладена кам'яними брилами коса, ніби зроблена велетнями)

6. Як звали ледачу красуню з казки «Ледача красуня та її тітонька»?

7. Перекладіть з ірландської мови ім'я велетня Тренкос. (Дужий у ногах)

8. Як звали короля в казці «Чарівна криниця»? (Корк)

9. Як називали Ірландію раніше? (Еріні)

Коллоді К. «Пригоди Піноккіо»

1. Ім'я та прізвище автора твору. (Карло Лоренціні)

2. З якої мови перекладено на російську мову цей твір?
(з італійської)

3. В якому італійському місті стоїть пам'ятник
Піноккіо? (м. Коллоді)

4. Хто такий майстер Вишня? (Майстер Антоніо
створив Піноккіо)

5. Чому майстра Вишню так звали? (Постійно
блискучий сизо-червоний ніс)

6. Чому яєчня вилетіла у вікно? (Це було живе курча.)

7. Де лісі довелося «довольствоваться только хорошо
прожаренным зайцем, парой откормленных кур и парой
молодых петушков и таким образом остаться голодной»?
(Таверна красного рака)

8. Як звали пуделя феї? (Модеро)

9. Ким служить Піноккіо у селянина в його курнику?
(Сторожевой собакою)

**Почепцов Г. «Бюро Добрих послуг розсіяного
чарівника»**

1. Жанр твору. (повість-казка)

2. Самий швидкий урок на думку автора твору. (фізична
культура)

3. Що на думку батька Сергія важливіше за зріст? (Сила)

4. Що запропонував дідусь із довгими вусами Сергію?
(дати йому 3 роки та зробити сильним)

5. Чому Рудий робив погані речі? (Домовився про це з
Іраклієм Іраклієвичем в обмін на можливість бути
дорослим)

6. Назвіть прізвище й рід занять Іраклія. (режисер
Золотарьов)

- 7.Що написав Іраклій під фотографією одного з акторів? (фантомас)
- 8.Що повинні були знищити діти, щоб порушити договір з Іраклієм? (розписку)
- 9.Що досліджував професор Ароматик? (запахи)

Збірка «Грецькі народні казки»

- 1.Яку першу роботу загадав багатій Ламбросу у казці «Гарний парубок»? (вирвати з коренем дерево)
- 2.Казка «Заєць та лисиця» чарівна казка чи казка про тварин? (про тварин)
- 3.Хто така пані Марйо? (Лисиця)
- 4.Яку відому казку Шарля Перро нагадує казка «Мірошник Гавриїлі пані Марйо»? («Кіт у чоботах»)
- 5.Яким чином гадючка віддячила діду та бабі за своє життя? (дала їм золото)
- 6.Який фах був у Лазароса у казці «Лазарос і Дракони»? (чоботар)
- 7.Чому у казці «Менший син» не працював млин? (Дракон випивав всю воду.)
- 8.На що обернув дракон людей у казці «У замку дракона»? («На камені»)
- 9.Казка «Царівна їде на війну» - чарівна чи соціально-побутова»? (чарівна)

Марк Твен «Принц та жебрак»

- 1.Який жанр твору? (повість)
- 2.Кому присвятив цей твір Марк Твен? (своїм дітям)
- 3.Як звали принця? (Едуард Тюдор, принц Уельський)
- 4.Найбільша мрія Тома? (Побачити справжнього принца)
- 5.Де вперше Том побачив принця? (Біля огорожі палацу)
- 6.В якому місті відбуваються події твору? (Лондон)

7. Під страхом смерті заборонялося переказувати один одному цю новину у палаці. Про що йдеться мова? (Що принц божевільний.)

8. Назвіть фразу, яку вигукують при появі нового короля замість померлого. («Король умер – да здравствует король»)

9. Хто отримав дозвіл сидіти у присутності короля? (Майлс Гендон)

Джонатан Свіфт «Подорож Гулівера до Ліліпутів»

1. Якою мовою писав свій твір Джонатан Свіфт? (англійською)

2. Від чого імені йдеться розповідь у творі? (від імені головного героя)

3. 1699 рік. З якою подією пов'язана ця дата в житті героя? (Відплиття судна «Антилопа» з Брістоля.)

4. У якій годині Гулівер досяг берега країни ліліпутів? (близько 8 вечора)

5. Ліліпути були приблизно 6 дюймів на зріст. А чому дорівнює 1 дюйм? (2,5 см.)

6. Чим відрізнявся зовні імператор від своїх підданих? (Вищий на цілий ніготь від інших)

7. Ким за фахом був головний герой? (лікар)

8. Як ліліпутів досягають високої посади? (Танцюють на канаті. Хто вище підстрибне і не впаде отримає кращу посаду.)

9. Який злочин у ліліпутів є найтяжчим і карається смертною карою? (шахрайство)

Ролинг “Гаррі Поттер і кубок вогню”

1. Як звали близьких Гаррі Поттера, з якими він жив? (Тітка Петунія, дядько Верном і Дадлі)

2. Як звали лорда, який хотів вбити Гаррі? (Волян – де – Морт)

3. Як звали друзів Гаррі Поттера? (Рон, Герміона)

4. На якому факультеті вчився Гаррі та його друзі? (Гріфіндор)

5. Хто прийняв участь у турнірі Трьох чарівників? (Віктор Крам, Флер Делакур, Щедрик Діггорі, Гаррі Поттер)

6. Як звали головного професора Хогвартса? (Професор Дамблдор)

7. Коли Гаррі зустрівся опівночі з Хагрідом, що він йому показав? (Драконів)

8. Хто був хрещеним батьком Гаррі Поттера? (Сиріус Блек)

9. Чи переміг Гаррі Поттер Волан – де - Морта? (Так)

Збірка «Чеські народні казки»

1. У казці “Чому миші, коти й собаки між собою не миряться ” кому дісталася грамота? (Собаці)

2. У казці “Судне поле ” кому належала Тетеруча гора? (Лісовим звірям)

3. У казці “Вугляр і Ведмідь, що ведмідь велів робити Вугляру? (Свинячу ковбасу).

4. У казці “Як у містечку котячому рака топили ” кого зустрів Матей, коли йшов до кума в гості? (Рака)

5. А тепер згадай казку “Кінь і Віл”. Кого притягнули до суду? (Хазяїна коня)

6. Кого обрав мисливець своєму синові хрещеним батьком у казці “Хитрий мисливець ”? (Багатого мельника)

7. До кого привів батько свого сина, щоб подивитися, чого він навчився у казці “Вчений кум ”?

8. Що загубив князь на полюванні, у казці “Лукавий чоловік ” (дорогоцінний годинник)

9. Яку принцесу забрав злий чаклун у казці “Дванадцять принцес ”? (Молодшу)

**Добірка запитань
до інтелектуально – розважальної гри
«Найрозумніший»
для учнів 6-х класів.**

Гейм 1

1. У словосполученні «залізні двері» слово «залізний»

- А) якісне
- Б) присвійне
- В) відносне * (матеріал)

2. Як покарав Зевс Прометея?

- А) Скинув із вежи
- Б) Прикував до скелі*
- В) Примусив тримати Небесне склепіння.

3. Продовж приказку: “Знання за плечима ...

- А) Не носити.*
- Б) Не бачити.
- В) Не валяються.

4. Пристосування організму до певних умов життя – це

...

- А) адаптація *
- Б) імунітет
- В) профілактика

5. Віра у безсмертя душі у давніх людей – це...

- А) тотемізм
- Б) анімізм *
- В) фетизшизм

6. Вислів “Вік живи – вік учись.” – це ...

- а) Прислів'я,*

- б) Приказка;
в) Загадка.
7. Бог Сонця у Верхньому Єгипті
- А) Амон *
Б) Атон
В) Ехнатон
8. На якому континенті знаходиться Троя?
- А) Азія *
Б) Європа
В) Африка
9. Що таке пектораль?
- А) корона
Б) нагрудна прикраса *
В) браслет
10. Яка держава стала спадкоємицею Київської Русі?
- А) Галицько – Волинська держава *
Б) Московське князівство
В) Річ Посполита
11. Ім'я якого київського князя найчастіше згадується в билинах, казках та легендах?
- А) Святослав;
Б) Ігор;
В) Володимир.*
12. З якою подією пов'язана ця дата (988 рік)?
- А) Хрещення Русі;*
Б) Початок правління князя Володимира;
В) Побудована у Києві Десятинна церква.
13. Словосочетание «сегодняшний вечер»
прилагательное «сегодняшний»
- А) I качественное;
Б) относительное*
В) притяжательное.
14. На якому континенті знаходився Карфаген?
- А) Азія

Б) Африка *

В) Європа

15) $5 \cdot 0 =$

а) 5;

б) 1;

в) 0.*

16) Сукупність атомів одного виду називають ...

а) Молекула

б) Хімічний елемент.*

В) Дифузія.

17) Рухома ділянка земної кори

а) вулкани

б) сейсмічний пояс; *

в) землетруси.

18) Що створив у 1492 році Мартін Бехайм?

А) ртутний барометр;

Б) глобус;*

В) флюгер.

19) Під час нагрівання рідина та газу ...

а) збільшують свої розміри;*

б) зменшують свої розміри;

в) все залишається без зміни.

20) Яка з названих планет знаходиться ближче до Землі?

А) Уран;

Б) Сатурн;

В) Юпітер.*

Гейм 2.

Географія

Перші відомості про Скіфію давні греки отримали від ... (Геродота)

Хто здійснив першу навколосвітню подорож. (Фернан

Магеллан)

Хто відкрив Америку? (Колумб)

Перший космонавт України. (Леонід Каденюк)

Зменьшене зображення невеликої ділянки земної поверхні за допомогою умовних знаків. (план місцевості)

Об'ємна модель Землі. (Глобус)

Чи справді Земля кругла?

Уявні найкоротші лінії, що простягаються від полюса до полюса. (меридіани)

Відправна природна лінія відліку широт. (Екватор)

Де знаходиться о градусів довготи? (у Гринвічі)

Наука про склад та будову Землі (Геологія)

Проміжок часу, протягом якого відбувався розвиток Землі. (Геологічний час)

Порівняно стійка велика ділянка земної кори. (платформа)

Підземні поштовхи та коливання земної поверхні. (Землетрус)

Наука, що вивчає землетруси (сейсмологія)

Місце виходу магми на земну поверхню. (Вулкан)

Руйнування гірських порід поверхневими текучими водами. (ерозія)

Повітряна оболонка землі. (атмосфера)

День літнього сонцестояння.(22 червня)

Тверда оболонка землі. (Літосфера)

Біологія

Водорості – це рослини? (Так)

Рослини поділяють на дерева, кущі, і трав'янисті рослини. (Так)

Що дає листку зелене забарвлення? (хлорофіл)

Що постачає рослині воду й неорганічні речовини? (Корінь)

Що в рослині виконує функцію розмноження? (квітка)
Зябра, трахеї – органи травлення? (Ні)
Хто добре бачить у темряві? (Сова)
Орган нюху та дотику у слона? (хобот)
Органи руху у кажанів. (Крила)
Створення рослиною органічних речовин із неорганічних за участю сонячного світла і хлорофілу ... (фотосинтез)
Ті, що харчуються рослиною їжею ... (рослиноїдні)
Забезпечення організмів поживними речовинами. (Живлення)
Що потрібно для дихання живим істотам? (Кисень)
Чи мають рослини спеціальні органи дихання? (Ні)
Властивість організму відтворювати собі подібних. (Розмноження)
Послідовні зміни в будові організму у продовж життя. (розвиток)
Рослини ростуть упродовж усього життя? (Так)
Поступове збільшення маси та розмірів організму. (Ріст)
Рослинам та тваринам потрібно повітря. (Так)
Де перебуває більшість тварин у спекотні дні? (у схованках)

Історія

Наука про способи обчислення часу. (Хронологія)
«Батько історії (Геродот)
Хто автор еволюційної теорії походження людей? (Ч. Дарвін)
Найдавніші людиноподібні мавпи. (дріопітеки)
5Неоліт йде за мезолітом? (Ні)
Форма об'єднання людей, які мають між собою родинні

зв'язки. (рід)

Назва якої країни перекладається «помешкання душі бога Птаха»? (Єгипет)

Як звали «того, хто живе у палаці у Єгипті? (Фараон)

Яке ім'я взяв Аменхотеп IV, оголосивши себе чином Антона (Ехнатон)

Ім'я сина Озіріса. (Гор)

Найвідоміший правитель Вавилону. (Хаммурапі)

Перекладіть українською мовою слово «Карфаген». (Нове місто)

Священна книга християн та іудеїв (Біблія)

Кого при Дарії у Давньому Ірані називали сатрапами? (Царських намісників)

Хто завоював Перську державу? (Олександр Македонський)

Назва писемності стародавніх народів Передньої Азії, що наносилася на гліну або камінь. (Клінопис)

Філософське вчення в Китаї, яке виправдовувало нерівність і владу імператора. (конфуціанство)

Назва критських царів (Мінос)

Автор «Іліади» та «Одісеї». (Гомер)

Спортивні змагання на честь богів з 776 року до н. е. (Олімпійські ігри)

Зарубіжна література.

5-й подвиг Геракла. (Авгієві стайні)

Хто писав байки прозою? (Езоп)

Хто сказав: У сильного безсилий винен завжди? (Крилов)

Хто написав байку «Зачумлені звері»? (Де Лафонтен)

Псевдонім Чехова. (Антоша Чехонте)

Як звали Тонкого в оповіданні «Товстий і тонкий»

Скільки духів приходило до Скруджа? (3)

Ким доводився Скруджу єдиний родич? (племінник)
«Пригоди Робінзона Крузо роман чи повість? (роман)
Скільки навколосвітніх подорожей здійснив Жюль Верн? (Жодної)
Батьківщина Жюль Верна. (Франція)
Чим заплатила Багіра за життя Мауглі?(Буйволом)
Якою була посада Джона Сільвера на кораблі (Кок)
Хто писав у жанрі хоку? (Мацуо Басьо)

Секрет (Міфологія)

Яке ім'я мав Хаос в міфах Єгипту? (Нун)
Оповіді, у яких відображалися найдавніші уявлення про світ? (міфи)
Автор міфів. (народ)
Наука про міфи (міфологія)
Що спільного між геологією, географією, геометрією? (Гея – Земля)
Хто створив світ в Єгипетських міфах?
Першедерево світу у давніх славян. (падуб)
Бог грози та грому в Давній Індії. (Індра)
Батько Зевса (Кронос – час)
Як покарав Зевс Прометея за крадіжку? (прикував за скелю)
Хто звільнив прикутого Прометея? (Геракл)
Хто переміг лернейську гідру? (Геракл)
Ім'я дружини Зевса. (Гера)
Бог війни у греків. (Арес)

Фізика

Чим вимірюють силу? (Динамометром)

Що є одиницею вимірювання сили? (Ньютон)
Різні джерела тепла здатні по – різному нагрівати тіла.
Що це? (Температура)
Сила, з якою Земля притягує до себе тіла (Сила земного тяжіння)
Прилад для вимірювання температури. (Термометр)
Чи тільки Земля притягує до себе тіла? (Ні)
Пристрої, призначені для збільшення сили чи зміни її напрямку (Механізми)
Прилад для вимірювання маси. (Терези)
Прилад для вимірювання атмосферного тиску. (Барометр)
Явища, які притягуються до магніту. (Магнітні)

Російська мова

Слова, вышедшие из активного употребления (устаревшие)
Новые слова, вошедшие в язык. (неологизмы)
Ча – ща пишем с ... (а)
Устойчивые сочетания слов (фразеологизмы)
Сколько букв в русском алфавите? (33)
Поясните фразеологизм «ахиллесова пята» (слабое место)
Сколько падежей в русском языке? (6)
Звук «ч» твердый или мягкий? (Мягкий.)
Винительный падеж от слова «вода» (воде)
В русском языке 2 склонения? (Нет, три)
Можно ли изменить слово «метр»? (Нет)
Что обозначает прилагательное? (признак предмета)
В слове «брошюра» пишем «ю» или «у»? (Ю)
Что обозначает глагол? (действие предмета)
От чего зависит окончание имени прилагательного? (от падежа существительного)
Переведите с украинского языка слово «відносні» ?

(относительные)

Кратная форма от прилагательного «красивый».
(Красив)

В слове «горяч» есть мягкий знак? (Нет)

Слова, различные по звучанию, но близкие по значению. (Синонимы)

Слова с противоположными значениями называют ...
(Антонимами)

Українська мова

Він може бути офіційно – діловим, художнім, науковим.
(Стиль мовлення)

Група речень, об'єднаних між собою темою та головною думкою. (Текст)

Додаток – це другорядний член речення? (Так)

Службові слова є членами речення? (Ні.)

Яким способом обраховано слово «лісок»?
(Суфіксальним)

Слова засвоєні з інших мов називають ... (запозиченими)

Чи змінюється прислівник? (не змінюється)

В якому словнику можна дізнатися значення слів?
(Тлумачному)

Висловлювання однієї особи. (Монолог)

Слово «Інтернет» - архаїзм? (Ні)

Слова, що вживаються жителями певної місцевості.
(Діалектизми)

Назви основу слова «день» (День)

Визнач рід іменника «трюмо». (Середній)

Звертання та вставні слова є частинами речення. (Ні.)

За будовою речення бувають прості та ... (складні).

Він передає розмову двох або кількох осіб. (Діалог)

Скільки звуків в слові «мова»? (4)

Скільки літер в українському алфавіті? (33)

Чи має слово «радість» форму множини? (Ні)

Прикметник «зелений» - присвійний? (Ні, якісний.)

Інтелектуальна гра “ЩО? Де ? Коли?» (для учнів 8-х класів)

Мета: вчити працювати у групі, відстоювати власну точку зору, розвивати розумові та творчі здібності учнів, виховувати повагу до думки інших, наполегливість, увагу.

Ведучий Доброго дня, шановні знатоки! Я, вітаю вас в інтелектуальному клубі “Що? Де? Коли?” Ми всі разом зібрались у цьому залі, щоб визначити найрозумнішу команду з восьми класів.

(Музична заставка)

(Представлення команд)

Раунд перший.

Ведучий Вам із інтервалом в 1 хвилину буде задано 10 запитань. Протягом 1 хвилини ви повинні знайти правильну відповідь та записати її на аркуші, який є на ваших столах. Після того, як закінчиться час на обговорення 10- го запитання, капітани команд вийдуть до центру залу і по черзі дадуть відповіді на запитання.

1.Без неї жити, то як по-вовчому вити. Вона може бути тільки одна. Вона може бути гіркою. Її, як і шила, в мішку, не сховаєш. (Правда)

2.Його на чужому горі не збудуєш. Воно, як скло: дуже легко розбити. Його важко знайти, й легко загубити. (Щастя)

3.Хто її боїться, тому вона родич. Якщо вона чужа, її можна розвести руками. Якщо вона прийде, то не pomoже і свячена вода. (біда)

4.Вона ледачого не любить. Вона не за горами, але приходить не давши телеграми. Вона годує увесь рік. (Весна)

5.Вона не ведмідь: до лісу не втече. Якщо не сядеш їй на шию, вона тобі сяде. Вона мучить, зате годує й учить.

(Робота, праця)

6. Воно може врятувати людину, а може і вбити. Його краще не кидати на вітер. Воно – не горобець: вилетить – не спіймаєш. (Слово)

7. Із ним і комар сила, і пісня в лад іде. Йому і вовк не страшний. (Гурт, товариство, компанія)

8. Вони добрі слуги, але лихі пани. Їх ніколи багато не буває. Від них усе лихо на світі. (Гроші.)

9. Людина без них, що дерево без коренів. Вони пізнаються у біді. Краще бути бідним, ніж не мати їх. (друзі)

10. Вона родиться у біді, а гартується в труді. Вона – найбільший скарб. Без неї, що їжа без солі. (Дружба)

Ведучий Шановні гравці! Сьогодні судити вашу гру буде поважне журі.. Це .... (Далі ведучий називає членів журі.)

Нагадую умови цього раунду. Правильна відповідь на одне запитання 1 раунду принесе команді 1 бал. Максимальна можлива кількість балів за цей раунд – 10.

- Прошу капітанів команд підійти до мене. (Капітани підходять до ведучого. Стають обличчям до своїх команд.) Перше питання звучало так: (ведучий повторює запитання). Про що йдеться мова? (Капітани по черзі дають відповідь. Ведучий наприкінці дає правильну відповідь: «Всі ці прислів'я об'єднує слово «...»

(В цей час журі виставляє бали командам.)

Слово надається журі.

—

Другий раунд.

Ведучий Шановні гравці! У другому раунді вам буде задано 15 запитань. Вартість одного запитання 2 бала. Запитання вже знаходяться у барабані. Доставати та читати його буде ... . На роздуми команди мають 1 хвилину, наприкінці якої вам потрібно дати відповідь. Відповідає першою та команда, яка подасть знак про готовність першою.

Відповідає капітан команди. Якщо команда дає не вірну відповідь, інші команди отримують додаткові 30 секунд на обдумування запитання.

Отже, увага. Запитання.

Запитання для раунду:

1) У давніх римлян це був храм дев'яти. А в нас? (Музей, Музейон – храм дев'яти муз)

2) Влітку 1281 року Японія опинилася під загрозою підкорення Монголією. Дві армади загальною чисельністю 3500 судів та човнів підішли до японських берегів. Але виявилося, що йшли вони на власну смерть, тому що налетів тайфун знищив кораблі, які знаходилися поряд із берегом. Із того часу цей тайфун називають «вітер богів». А як це звучить по – японськи? (Камикадзе. Так в роки Другої світової війни почали називати японських льотчиків – смертників, що підривали танки, підводні човни та кораблі супротивників).

3) З давніх часів в однієї з країн проводиться одне із свят кожні 1147 днів. Що це за свято, якщо, відомо, що після нього поети читали вірші й гімни, а оратори прославляли переможців? (Олімпіада)

4) Якщо б ви були перекладачами з давньоєврейської мови, то це слово ви переклали б як «дійсно, вірно». А як це слово звучало в оригіналі? Хочу зауважити, що це слово обов'язково використовують в церковних текстах для підкреслення важливості ствердження. (амінь)

5) Наші далекі пращури під час полювань спеціалізувалися на певних видах тварин й на технічних засобах полювання. Але був один «універсальний» пристрій для полювання, який мав далеко ідучи екологічні наслідки. Через 30 секунд розкажіть нам про нього чи просто покажіть його. (Вогонь.)

6) У давній Греції ця наука була слабо розвинута, скоріше, через релігійні уявлення. Назва її означає

«розсічення тіла». Що це за наука? (Анатомія)

7) Чому на верхівках гір завжди лежить сніг? Адже їх поверхня ближче до сонця? (Із висотою температура повітря падає.)

8) Скажіть, кого японці називають «конем з розпухлою спиною»? (Верблюда)

9) На всемірній Паризькій виставці в 1855 році загальну увагу привернули 12 брусків невідомого матеріалу. Він коштував так дорого, що використовувався тільки для ювелірних виробів. А зараз предмету з цього матеріалу настільки широко використовуються, що його називають матеріалом 20 століття. Частіше за все вироби з нього можна зустріти на кухнях та на присадибних ділянках. (алюміній)

10) Сьогодні перед суспільством стоїть проблема пошуку нових енергоносіїв. Назвіть людину, що першою з описаних у літературі випадків, боролася наодинці з енергоустановками дуже перспективного зараз типу? (Дон Кіхот, вітряки)

11) Коли лучи сонячного світла проходять через повітря, ми бачимо їх як біле світло. Якого кольору будуть лучи сонця, якщо на їх шляху зустрічаються дощові краплі? (З'явиться райдуга або веселка: 7 кольорів)

12) Давні греки називали її Лівією і вважали частиною Азії. Як називаємо її ми? (Африка)

13) На ній є міста та країни, тварини та рослини, відомі люди та відомі події. Без неї немає переписки. Для когось вона - пристрасть. Що ж це за таємнича незнайомка? (почтова марка)

14) На хінді це буде: урувар, будхвар, рувар, шукравар, шанирвар, равивар. А в нас? (Понеділок, вівторок, середа, четвер, п'ятниця, субота)

15) Відповідь на наступне запитання знаходиться у цієї чорної скрині. Відомо, що в житті Росії велику роль грає

картопля, України – сало, Франції – виноград, в країнах південної Європи – олива. В цій скрині знаходиться плід, який, якщо вірити легендам, тричі впливав на долю людства. Перша зустріч людей із цим плодом дала людям багато знань, але й багато страждань. У другій раз його (плід) подарували не тому, кому треба і тому розпочалася війна. У третій – він просто впав на голову сплячої людині. Що знаходиться у скрині? Поясніть ваші міркування. (Яблуко, яблуко з дерева пізнання, яблуко розбрату, яблуко, яке підказало Ньютону закон всесвітнього тяжіння)

Ведучий А зараз слово надається журі.

(Журі виставляє бали гравцям).

Раунд III.

Ведучий: У цьому раунді кожна із команд дає відповідь на 3 запитання. На обмірковування команді дається 1 хвилина. Вартість правильної відповіді 2 бали. Якщо по закінченні часу команда не зможе дати відповідь або відповідь буде не вірною, право відповіді переходить до наступної команди, яка першою підійме руку.

Право першою давати відповідь на запитання має команда, яка набрала більшу кількість балів.

1. Цей предмет є і літаку, і в грі «Що? Де? Коли?» Однаковим є призначення і назва. Проте якщо в «Що? Де? Коли?» назва відповідає дійсності, то в літаку – навпаки, назва говорить одне, а насправді предмет вогненно – червоний (Чорна скриня)

2. Англійці кажуть «Робити гору з кротовиння». А що говоримо ми? («Робити з мухи слона»)

3. Ці істоти – звичайна деталь паризького пейзажу. Але водночас і – велика біда. Кількість птахів у місті наближається до мільйона. Вони забруднюють будівлі та історичні пам'ятники, переносять збудників інфекційних хвороб. Хто це? (голуби)

4. Німецький філософ Кант о 10 годині вечора повторював декілька разів імя грецького філософа Цицерона. Для чого це було потрібно Канту і що робимо інколи ми в таких випадках? (Для того, щоб заспокоїтися і заснути. Ми ж рахуємо числа або слоненят, як Петрик Пятчкін)

5. Коли європейці прибули на австралійський материк і вперше побачили дивну для них тварину, вони запитали в аборигенів, як вони називають цю істоту. Ті відповіли “кен –гу – ру” Європейці подумали, що це назва тварини. Пізніше ця тварина стала символом Австралії. В чому була помилка європейців? (Аборигени відповіли “Кен – гу – ру”, що означало “Я не розумію.”)

6. У часи давньої Трої їх виготовляли з гірського кришталю. У давньому Рим для їх виготовлення використовували смарагд. Пізніше для їх виготовлення почали використовувати скло. Про що йдеться мова? (Окуляри.)

7. До 1664 року це американське місто називалося Новий Амстердам. А як воно зветься сьогодні? (Нью-Йорк)

8. Цей птах – герой багатьох казок та міфів. Він має довгі ноги та шию. Живуть на болотах, сильно вологих луках, на берегах озер. (Журавель)

9. 12 ніг, 3 хвосту і 15 копійок. Про кого йде мова? (три порсятка)

Додаткові запитання (Задаються. Якщо кількість балів не достатня, щоб назвати переможця гри. У цьому випадку журі виставляє оцінку після кожного запитання.

10. Скільки картоплин влізе у горщик? (Картопля не лазить.)

11. Як написати “суха трава” чотирма літерами? (сіно)

12. У 1911 році компанія “Уайт Старий Лайн” пустила на трансатлантичні лінії два нові кораблі. Один називався “Брітанік”. А як інший? (“Титанік”)

Ведучий Шановні гравці! В останній раз слово надається журі.

(Журі виставляє бали гравцям й називає команду-переможницю.)

Літературне КВН (для учнів 6-х класів)

Ведуча 1. Доброго дня всім, хто прийшов до нас сьогодні.

Ведуча 2. Хто не полінився прокинутися зранку заради цього.

1. Відложив у бік всі свої проблеми та дуже нудні справи.

2. Бо саме сьогодні Клуб веселих та кмітливих відкриває двері для вас

1. Найвеселіших та найкмітливіших учнів 6-х класів.

2. Сьогодні з нами грає команда 6 А класу: "...". Капітан команди ... . Команда 6 Б класу. Капітан команди ... . Та команда 6 В класу. Капітан команди ... . Просимо команди зайняти свої місця.

1. ...! А судді в нас будуть теж?

2. Які судді! Я нібито нічого ще не зробила плохого зранку. Математику правда не вивчила, але за це не карають.

1. Ти що ніколи не дивилася передачу "Клуб веселих та кмітливих"?

2. Це з Масляковим?

1. Угу!

2. Ні. Ой. Що мені робити? Я до гри не готова! Слів не знаю! Де моя шпаргалка? (Шукає свою шпаргалку.)

1. А поки Настя зайнята, я хотіла би представити наших судів. Це ...

(Називає ім'я, прізвище та по батькові членів журі, посаду)

(вбігає) Знайшла.

2. Я уже все сказала.

1. Тоді я про вболівальників скажу. Про це я знаю й без шпаргалки. Чи є тут такі! Відгукніться вболівальники. (6 а клас! 6 б клас! 6 в клас! (Вболівальники кричать, коли про

них говорять.)

2. Від них дуже багато галасу і тому погано буде чути.

1. А ми зараз вивчимо заповіді вболівальників, які вони повинні будуть виконувати.

Заповідь 1.

Я, ти, він, вона –

Разом дружна ми сім'я .

Тож давайте так себе вести,

Щоб разом перемогти.

2. Заповідь 2.

Будемо ввічливі, тактовні

Не грубіянити і не кричать

Язик за зубами тримати.

Тільки в потрібних випадках

Його з відтіля випускати.

1. Заповідь 3.

Сміх – це радість і щастя,

Тож пам'ятати слід також,

Що сміх без причини –

Ознака... пустої людини

2. Ну, а зараз, сподіваюсь, у нас на грі буде порядок. А командам побажаємо більше пісень, більше сміху. Всім учасникам – (разом) успіху.

1. Пам'ятайте:

Сила кожного в команді,

Сила команди – в кожному

2. Перший конкурс: **“Представлення команд”**. За нього команда може заробити до 5 балів.

Командам необхідно представити свою візитну картку (назва, девіз, привітання журі, вболівальникам, супротивникам). Для визначення порядку виступу команд проведемо жеребкування. Капітанам команд треба підійти до мене.

(Команди представляють свої візитні картки.)

2. Другий конкурс “Розминка» присвячений книзі. Тому у нас літературна розминка.

Дайте відповідь на запитання, які ваші команди підготували. Представник команди виходить, задає запитання. Дається 1 хвилина на обдумування відповіді. Після цього представник від кожної команди виходить і представляє журі свою версію відповіді на це запитання. (Команди готують по два запитання та своїх відповідей до нього.) Максимальна кількість балів – 5.

1. Розминку закінчено . Команди познайомилися, свої можливості продемонстрували. І поки наші шановане журі рахує бали, я звертаюся до вболівальників. Невже вам їх (показує на команди) зовсім не жаль. Ніхто їм не допоможе крім вас. Допоможете?! Чи я помилилася у ваших можливостях?

2. Шановні болільники! Будьте уважні! Відповідає перший з команди вболівальників, хто підійме руку. В разі невдалої відповіді право відповідати переходить вболівальникам іншої команди. На при кінці вікторини команди зможуть додати до свого рахунку певну кількість балів.

0 – відповідей не було або відповіді були не вірні.

1-3 бала – в залежності від кількості правильних відповідей.

Вікторина для вболівальників “Міфи і перекази”

- Що означає слово “Біблія”? (Книга)

- Що створив Бог у перший день? (Світло)

- Якого птаха Ной першим випустив із ковчега? (Голубку)

- Який біблійний переказ пояснює виникнення різних мов на Землі? (Вавилонська вежа)

- Кому Паріс присудив золоте яблуко з написом «Найвродливіший»? (Афродіті)

- Хто з учасників Троянської війни мав невразливе тіло, крім п'яти? (Ахілл)

1 А тепер слово журі.

(Журі підводить підсумки перших конкурсів. Окремо журі виставляє бали командам вболівальників.)

2. Шановні учасники гри! Як давно ви зверталися до хірургів із переломом язика? Невже ніколи?! У вас з'явилася чудова можливість це спробувати.

1. Що саме?

2. Наступний конкурс нашої гри **«Конкурс скоромовців»**.

Учасники гри тягнуть скоромовки як екзаменаційні білети, читають скоромовку уголос по черзі. Яка команда залишить більше не зламаних язиків, та й виграє у цьому конкурсі. Максимальна кількість балів – 5.

«Везет Сенька Саньку с Сонькой на санках».

«Щетинка – у чушки, чешуя – у щучки»

Два дровосека, два дровокола, два дроворуба.

«Рапортовал, да не дорапортовал, а стал дорапортовывать – зарпортовался.»

1. Фух! Нарешті конкурс закінчився. Я ледве жива!

2. А наші команди молодці! Не злякалися!

1. А давайте перевіримо наскільки сміливими є наші вболівальники. Знову вікторина. Її тема - «Байки». Умови конкурсу ті ж самі.

Вікторина для вболівальників “Байки”

Яких українських байкарів ви знаєте? (Глібов, Гребінка)

Назвіть першого в світі байкаря. (Езоп)

Який, на думку Лисиці, був Виноград у байці Езопа? (Кислий)

На чому грав Ведмідь у байці Крилова “Квартет”? (Бас)
Хто писав байки прозою? (Езоп)
Найвідоміший французький байкар. (Лафонтен)
Звідки Ягня п’є воду у байці Крилова “Вовк і Ягня? (Із струмка.)
Хто з байкарів був рабом – невільник? (Езоп)

2. Наступний конкурс “**Конкурс капітанів**”. Прошу капітанів підійти до мене. Вам необхідно було вдома придумати розповідь на тему «Пояснювальний лист Вовочки , чому він вчасно не приніс книгу до бібліотеки». Час для розповіді – до 2 хвилин. Капітанам інших команд дозволяється задати по 1 запитанню своєму супернику.
(Капітани команд представляють свої листи.)

1. Що с тобою трапилося? Ти плачеш?

2. А що ж мені робити? Через тиждень мені треба їхати по путівці до Франції. А я мови цієї не знаю. Що мені робити?!

1. Знайшла з чого сумувати. У тебе ж є руки, ноги, обличчя.

2. А до чого воно зараз?

1. А до того, що ти можеш спілкуватися з ними мовою жестів, міміки, рухів.

2. Ну і як це буде виглядати?

1. Дивись. Що я питаю у тебе? (Показує на часи: Котра година. А тепер я тобі відповідаю (Показує 5 пальців)

2. Зрозуміло.

1. А якщо зрозуміло давай попросимо команди відгадати назви творів, які інші команди спробують представити, використовуючи тільки жести, міміку та рухи.

Кожна команда отримала аркуш, на якому написана назва твору. Завдання для команди, яка отримала цей

аркуш: протягом двох хвилин придумати, яким чином повідомити іншу команду про зміст аркуша без використання мовлення. Тільки рухи, жести, міміка. (Казка «Рукавичка», «Вовк та семеро козенят, “Малий та Карлсон», «Віні Пух», «Попелюшка»).

(Команди виходять із кімнати для постановки номеру.)

2. Не підходь до мене близько?

1. Чому це?

2. У мене алергія?

1. Алергія? Це є як?

2. А дуже просто: на математиці я плаваю, тому боюсь, що втону. На англійській мені здається, що мене продадуть за кордон, тому я її для профілактики не вчу.

1. А на мову в тебе теж алергія?

2. Ще й яка, боюсь, що в тюрму мене посадять, коли розберуть письмо.

1. А я знаю, як тебе вилікувати. Відразу вся алергія зникне. Рецепт апробовано. Зараз я тебе його покажу. (Бере лозину та починає лікувати від алергії.) Біла мене мати Березовим прутом, Бо я не хотіла вчитися наукам.

2. Рятуйте! Ой лишенько! Я ж не замовляла такого масажу?

1. А поки наші ведучі лікують алергію ми знову проведемо вікторину із глядачами. Умови гри зберігаються.

Вікторина із уболівальниками “У пошуках пригод”.

-Чому Дік Сенд отримав таке прізвище? (На згадку про місце, де його знайшли)

-Хто був капітаном на шхуні “Пілігрим”? (Халл)

-Чому “Пілігрим” плавав з неповною командою? (Не було часу набрати.)

-До якої країни завів Гарріс Діка Сенда та його супутників? (До Анголи)

-Ким за фахом був кузен Бенедикт? (Ентомологом)

-До якого висновку про їх місце перебування дійшов Дік Сенд, співставивши все побачене по дорозі? (Що вони в Африці.)

-Що робив Робінзон Крузо, щоб не втратити відчуття часу перебуваючи на острові? (Вів календар на дерев'яному стовпі)

Хто з живих істот врятувався з корабля Робінзона, що сів на міліну? (дві кішки і собака)

2. На сцену запрошуються актори наших самодіяльних театрів. Шановні гравці! Вам необхідно показати казку без слів (рухи, міміка, жести, одяг, вираз обличчя). Максимальна кількість балів – 5. Представники інших команд повинні відгадати, написати правильну відповідь на аркуші та передати її журі. Якщо відповідь вірна, команди отримують додаткові 2 бала.

1. А тепер слово журі.

2. Скажи мені відверто, ти зробила домашнє завдання на четвер.

1. Яке домашнє завдання. Канікули йдуть.

2. Я їх вчила із задоволенням. Вправу за вправою. Дію за дією. І так увесь день.

1. Ти не захворіла? Які вправи? Які дії?

2. Я кажу за домашнє завдання, яке підготували учні 6 класів для цієї гри. Її тема **“Реклама книги”**

1. Щож ти мені зразу це не сказала. Де мій журнал, давай будемо перевіряти. Так. Хто йде відповідати першим?! Так і знала! Це команда ...

(Команди виступають.)

2. Слово надається журі.

3.

1. Закінчився вечір.

Закінчилась зустріч.

Настав прощання час.

Але ви не сумуйте.

Ви лише зрозумійте.

Що КВК в нашій школі буде не раз.

2.Мрія й жарт живуть тут поряд.

Команди не чекають ні слави ні похвал.

Для них найбільша нагорода –

Коли сміється зал.

1. Яка ж з команд була найбільш дотепнішою, найбільш винахідливою? Яка отримає цю найбільшу нагороду?

2. Останній раз слово надається болільникам, які мають шанс додати своїм командам додаткові бали. Піддержите оплесками свої команди. Та команда, оплески болільників, яких будуть більш гучними отримають додатково 1, 2 чи 3 бала бала.

1. Остаточне слово надається журі, яке визначить переможця цієї гри.

2.А ми ведучі цієї гри прощаємося з вами. До нової зустрічі у Клубі веселих та кмітливих.

Дискусія
Любов – добро чи зло?
(Кохання в житті героїв романі Віктора Гюго “Собор
Паризької Богоматері”.)

Мета: порівняти образи головних героїв роману Клода Фролло, Феба де Шатопера і Квазімодо, визначити їх ставлення до кохання, розвивати навички аналізу літературного образу та зіставлення образів, уміння давати власну оцінку діям героїв, вести дискусію, відстоювати свою точку зору, творчі здібності учнів, виховувати моральні якості учнів.

(Звучит музика з кінострічки “Жорстокий романс”.)

Бібліотекар: Про що ця пісня? Що таке кохання? Чому для однієї людини вона стає чарівною країною, а для іншої – «обманною»? Чому одні отримують все, а інші – нічого? Можливо тільки суд зможе дати відповіді на ці запитання. Тому сьогодні в нашій бібліотеці відбудеться суд, суд над коханням. Надаю слово судді.

Суддя: Шановні добродії! Сьогодні у нас незвичайний суд. Сьогодні на лаві підсудних любов. Саме це почуття стало причиною загибелі головних героїв роману Віктора Гюго «Собор Паризької Богоматері». На шибениці гине чиста мрійлива шістнадцятирічна дівчина, єдина провина якої її кохання до красеня військового Феба. Так зване кохання перетворює поважного та серйозного священника Клода Фролло на іграшку в руках пристрасті, робить його вбивцею. Кохання є однією з причин, за яких горбань Квазімодо вбиває свого названого батька Клода Фролло. Як бачите, кохання – це зло. Я прошу суд суворо покарати це почуття, сприяти боротьбі з ним у нашій державі.

Бібліотекар: Карається кохання. Страшно? Мабуть так. Адже якщо таке щире почуття опиняється на лаві підсудних, значить не все добре у цьому світі.

Що ж таке кохання? Добро чи зло? Чи винно воно у стражданнях та загибелі Есмеральди, моральному падінні та смерті Клода Фролло?? Щоб дати відповідь на це запитання ми визначимо, яким уявляють кохання ті люди, від яких залежала доля Есмеральди (Квазімодо, Клода Фролло, Феба). Визначимо, як вони ставилися до Есмеральди. Співставимо їх точки зору з цього питання. І визначимо: злом чи добром є кохання. Давайте ми знову повернемося до залу суду.

Суддя: Надаю слово прокурору.

Прокурор: Ваша честь! Вважаю, що суспільство вірно вчинило, відкривши справу над коханням. Ось наприклад, в романі Віктора Гюго «Собор Паризької Богоматері» ми побачили, яке зло приносить кохання. Прошу дозволу показати відеозапис розмови між Клодом Фролло та Квазімодо. Шановні судді! Прошу визначити, як сприймали кохання ці герої.

1. Відеозапис розмови літературних героїв (інценізація фрагменту) (Клод Фролло и Квазімодо.)

Фролло. Холодный ветер с Сены унес мои слова.

В девчонке - только тело. Душа - мертва!

Квазімодо. Молюсь я денно-нощно

О, мой Господь, за что?!

Все дни мои печальные

И сны мои в отчаянье

Я все твержу одно:

За что. Господь, за что?!

Фролло. Господь дарует людям

Что-нибудь одно.

Земная юдоль эта, как терпкое вино,
Гармония души в прекрасном теле –
В мечтах поэта, а не на деле.

Квазімодо. Уродства страшного несую тяжелей
крест. Как в теле острый гвоздь —
твой взгляд, твой жест,
Твой смех и локон, пахнувший дождем.

Любые муки перенес бы,
Чтоб быть с тобой вдвоем!

Фролло. Моя любовь -
котел кипящей страсти.

Цыганке не понять, в чем ее счастье!
Пустышке, как стеклу на мостовой,
Готова она стать рабой.

Но Фебу, Эсмеральда, тебя я не отдам,
Пока не подойду к заветным я дверям.

Квазімодо. Какое право я имею ревновать?!
Ты солнца луч, ты Божья благодать!
Танцуй, ласкай, любовь дари.

Как зверь, по клетке каменной мечусь я до зари,
Пока на Гревской площади погаснут фонари!

2. Дискусія. (метод Прес)

Суддя: Як сприймають кохання представлені герої?
Надається слово захиснику.

Адвокат: Ваша честь! Прошу запросити до зали свідків,
які можуть спростувати це. Що є кохання для Квазімодо?
Добро чи зло? Запрошуємо до дискусії зал. *(Підходить до
малюнка із зображенням Квазімодо).*

Для Квазімодо – кохання це добро.

-Квазімодо — представник знедолених. Він вартий кохання

Есмеральди. Адже тільки цей горбань, дзвонар зі спотвореним обличчям і покарьоженим тілом здатний на глибокі почуття. Потворна зовнішність Квазімодо «відтіняє» красу його душі. Ця краса прихована у віддалених закутках його ества. Кохання до Есмеральди відкрило нам справжню красу цього героя. Таким чином для Квазімодо кохання – це добро.

-Легкий дотик промінчика доброти, що випромінювало серце Есмеральди, перетворив його з потворного раба («Архідиякон мав в особі Квазімодо найпокірнішого раба, найслухнянішого собаку») на людину, яка може захищати не лише себе, а й інших. І в першу чергу свою любов — знедолену і гнану дівчину, засуджену на смерть.

-Він нікому не розповідає про своє кохання. Навіть Есмеральді. Він вважає забавязаним в усьому допомагати коханій дівчині (привести невірною Феба до неї, вмовляти його прийти до Есмеральди.)

-Кохання робить Квазімодо сміливим, навіть відчайдушним. Наприкінці роману перед нами постає вже озвіріла істота, яка на висоті 160 футів захищає найдорожче — своє кохання. На голови бродяг сипалися кам'яні статуї, летіли градом стріли, важкі балки, щєбінь і каміння, лився гарячий свинець. Квазімодо був безсилий проти такої кількості ворогів, але, вболіваючи за життя циганки і бачачи, як дедалі ближче посуваються до його галереї озвірілі обличчя, в розпачі ламав руки і молив небо про чудо. А після загибелі Есмеральди він добровільно уходить із життя, щоб завжди бути із нею.

Суддя: Отже, прослухавши свідків, ми прийшли до висновків, що:

для Квазімодо кохання – чисте почуття, це самопожертва, щастя коханої людини навіть якщо на нього Есмеральда ніколи не зверне уваги. Для нього

кохання це добро. Його почуття робить героя в своїх людей сміливим, сильним, його починають поважати, співчувати, допомогати в його бажанні врятувати життя невинній дівчині.

Суддя: Так сталося, що не тільки Квазіmodo, але і його названий батько, священник, шанована у місті людина Клод Фролло пав жертвою цього почуття. Прошу звинучення та захист представити своїх свідків й дати відповіді на запитання: Що таке для цього героя кохання? Що його кохання приносить людям?

Свідок (звинувачення) - Для Клода Фролло кохання до Есмеральди – запертне почуття, адже він людина, яка присвятила своє життя служінню богу. Але ця пристрасть сильніше любові до Бога.

Свідок. (Захист): Клод Фролло— людина доброго серця. Хто, як не він, надав притулок своєму брату Жеану, котрий залишився сиротою і допоміг П'єру Гренгуару? Хіба він не допоміг би коханій Есмеральді?.. Для Клода кохання до Есмеральди - перше у житті й мабуть єдине. Закриваючи себе від світу радощів, почуттів, він любив і ненавидів своє почуття.

Свідок.(Захист): Він готов заради Есмеральди кинути все: роботу, бога, повагу інших, втекти з Есмеральдою, забути свою келію, покинути церкву заради любові до дівчини, адже раніше він не знав, що таке кохання...

Свідок.(Звинувачення): А чи може людина, яка зрадила бога, бути вірної звичайній земній жінці?

Свідок Звинувачення: Йому недоступне почуття жалю і співчуття. Він — зла сила. Його кохання стає горем для Есмеральди, адже вона вважає, що він вбив Феба. Ревнуючи циганку до капітана Феба, богослов-аскет звинувачує дівчину в чаклунстві, а охоронці правосуддя

засуджують її до смерті. Кохаючи, він прийшов до підлості

Свідок. (Звинувачення): То хіба ж це кохання?

Свідок (Захист): «На милування нема силування».

Вчений, алхімік, священник Клод Фролло якраз і не збагнув цього.

Свідок (Захист): А можливо, Клод Фролло не зміг поводитись інакше, покохавши вперше?.. Адже майже все його життя пройшло у темній келії, і він як монах не мав права порушити закони релігії... Та раптом він покохав, переступивши через себе... А кохати нікому не заборонено, навіть потворному зовні Квазімодо... Тільки відповідь на своє почуття треба завоювати... Саме цього не зміг домогтися архідиякон Клод Фролло...

Суддя: Отже, прослухавши свідків, ми прийшли до висновку, що для Клода Фролло кохання страшна сила. Якщо б Есмеральда погодилася прийняти його кохання, то не було б відданішого у світі чоловіка ніж він. Але доля не дозволила цього. І кохання переросло в ненависть, ревності. Для нього краще бачити Есмеральду мертвою ніж в обіймах іншого чоловіка.

Суддя: Людиною, яка визвала люті ревності Клода Фролло був Феб де Шатопер. Єдине кохання Есмеральди в її короткому житті. Просимо представити суду досє на цю людину.

Повідомлення: Феб де Шатопер ротмістр королівських стрільців. Захистив Есмеральду під час нападу на неї Квазімодо та Клода Фролло. Любить воювати, їздити верхи, подобається проводити час з жінками легкої поведінки. Має наречену. Справжніх почуттів до неї не було знайдено. Вся справа у грошах майбутньої дружини.

Суддя: Слово прокурору.

Прокурор: Прошу надати слово свідкам.

Виступи свідків:

-Феб де Шатопер ніколи нікого не кохав. Його варто пожаліти. Адже людина, яка не відчула цього почуття, марно прожила своє життя.

-Тоді слід кожного разу, коли він буде шукати ще одну подружку на ніч, йому запропонувати ще й нічліг, як це зробив Клод Фролло?

-Він чесна та порядна людина. Він не кохає Есмеральду й не приховує від неї своїх планів стосовно неї. Якщо перед нами чиста та порядна дівчина, чому ж вона дозволила пристрасті, кинути її в обійми цього Козанови. Звичайно він її кохає, бо інакше не запропонував провести ніч разом.

-Але ж він знав, що значить для Есмеральди! Йому подобалося, що така красуня – циганка звернула на нього увагу. А потім, коли їй загрожувала страшна смерть за вбивство, якого вона не робила, він міг спокійно дивитися на те, як його кохання везуть на страту.

-Не плутайте кохання до жінок з народу та придворних дам. Адже перші не знають, що таке справжнє кохання. Вони мусять бути вдячні нам, за те, що ми звертаємо на них свою увагу.

-Суддя: Отже, ми вислухали всі точки зору. Прошу суд визначити своє ставлення стосовно ставлення Феба де Шатопера до Есмеральди.

Суддя Суд вислухав різні точки зору й прийшов до висновку, що

Феб де Шатопер ніколи не кохав Есмеральду. Для нього вона була красивою лялькою, з якою йому хотілося б провести час. Серьозних стосунків з жінками він побоювався, адже не хотів не до кого на довго прив'язуватися. Це трус. Він боїться захистити жінку, яка засуджена за те, чого ніколи не скоїла б. Для нього легше забути про неї як про неприємний сон.

Суддя: Тоді в мене виникає запитання до залу. За що Есмеральда кохала таку людину?

-Кохання робить людину не зрячою. Вона не бачить вад коханого.

-Кохання не питає хто вартий на це почуття, а хто ні.

Суддя: Чого ж прагнула знайти Есмєральда в Фебі?
(Відповіді з міст: поваги, вірності, допомоги,
надійності, щирості, сміливості,..)

Прошу суд винести вирок. Чи є кохання винним у вищєназваних злочинах? (Присутні на заході записують на аркушах свої відповіді, зачитують вголос.) Голоса розділилися. А тому запитання залишається відкритим. І для нас з вами.

–Кохання – це почуття, яке робить людину кращє, вчить мріяти, вірити іншій людині. Воно облагороджує все , до чого торкається своїми крилами. Воно робить людей сміливими, відчайдушними. Воно допомагає жити й боротися. Воно – смисл життя. Кохання – звичайно це добро. Як ранок, як повітря, як посмішка. Все залежить виключно від людини і його розуміння цього почуття.

Бібліотекар. Не хочеться прощатися з улюблєними героями Гюго, до яких доля була така нєласкава... Але хочеться вірити, що на вашому життєвому шляху ви зустрінете справжнє кохання, таке, яке зустріла Есмєральда. І ваш обранець або обраниця нєхай буде гідна вашого кохання.

Проект

“Найкращий читач школи”

(для учнів 6 — 7 класів)

Мета: заохочувати дітей до систематичного читання задля постійного підвищення рівня особистого розвитку; вчити дітей самостійно працювати із книгою, підвищувати якість та ефективність процесу читання, вчити аналізувати твір та творчо його переосмислювати; розвивати образне мислення; творчі здібності; виховувати любов до книги.

Основні завдання:

- 1)Залучення дітей до бібліотеки, формування в їх очах позитивного іміджу шкільної бібліотеки;
- 2)Розвиток творчих здібностей школярів;
- 3)вчити уважно читати текст, відчувати слово;
- 4)вчити фантазувати, знаходити асоціації;
- 5)вчити емоційно сприймати художній твір, прагнути зрозуміти внутрішній світ героїв.

Актуальність:

Очікуванні результати:

- 1)Розвиток самостійної творчої діяльності учнів.
- 2)

Терміни: вересень 2010 — січень 2011

Кадрове забезпечення:

Сидоренко Олена Миколаївна, завідувача шкільною бібліотекою, керівник проекту.

Класні керівники 6 — 7 класів.

Вчителі української та зарубіжної літератури

**Програма заходів проекту
«Найкращий читач Панютинської загальноосвітньої
школи I — III ступенів №1»
в 2010/2011 н.р.**

№	Форма та назва заходу	Кількість учасників	Термін проведення	Відповідальний	Примітки
Організаційно — відбірковий етап					
1	Вхідне анкетування	Всі учні 6 — 7 класів	Вересень 2010	Класні керівники і 6—7 класів, бібліотекар	За результатами анкетування 50% учнів проходять у наступний етап конкурсу

I тур “Найкращий читач школи”					
2	Конкурс “Презентація книги”	Учасники I туру (50 % учнів)	Тиждень на підготовку з часу оголошення умов конкурсу	Вчителі української та зарубіжної літератури, бібліотекар	Протягом 2 хвилин учасник конкурсу розповідає про свій улюблений твір. Мета: довести, що він - найцікавіший твір серед всіх відомих йому.
3	Театралізоване прочитання віршова	Учасники I туру (50% учнів)		Вчителі зарубіжної та української	Вчителі допомагають учасникам із вибором поетичного

	них творів української літератури			літератури, бібліотек ар	твору для виступу. (Можна брати твір, запланований по програмі) Учасник конкурсу готує свій виступ із обов'язковою творчою обробкою. Учасники етапу представляють підготовлені протягом тижня поетичні твори.
5	Твір — відгук “Сторінка із щоденника читача”	Учасники I туру (50% учнів)	Тиждень на підготовку та написання. В останній день тижня роботи здають для опрацювання журі	Журі конкурсу	
6	Конкурс “Дебют”	по 2 учня з кожного	Тиждень на підготов	Журі конкурсу	Учасникам конкурсу протягом 2

		класу	ку.		хвилин (можна більше) необхідно виступити в ролі свого улюбленого героя й від його імені розповісти про себе та твір. За результатами перевірки по 5 учнів з класу потрапляють у II тур
7	Вихідне анкетування				
II етап конкурсу “Найкращий читач школи”					
7	Творча майстерня юного читача	По два учня з кожної паралелі	1 місяць	Бібліотекар, вчителі української та зарубіжної літератури	Протягом місяця учасники конкурсу ведуть щоденники читача та готують виступ — захист свого обраного ними літератуного твору. Результати своєї роботи учні подають на розгляд журі
Переможці II етапу конкурсу “Найкращий читач” школи” з 6 та 7 класів направляються для участі в міському етапі Всеукраїнського конкурсу “Найкращий читач України” 2010/2011 н.р					

Додатки.
Додаток 1.

Оголошення:

Любий друже!
Якщо ти навчаєшся у 6 або 7 класі,
якщо любиш читати, не боїшся випробувань
и мрієшь про перемогу та визнання,
прийми участь у I етапі Всеукраїнського конкурсу
“Найкращий читач України” та стань
“Найкращим читачем нашої школи”.

Організаційний комітет конкурсу

Додаток 2.

Анкета учасника конкурсу

Мета анкетування: виявити вміння учнів аргументовано висловлювати свою точку зору, визначити коло учнів які не бояться виступати на сцені, вміють оригінально мислити, мають позитивний настрій на перемогу у конкурсі; виявити лідерів (найкращих читачів) класів та оцінити рівень їх можливостей із коментарів однокашників, давати можливість учням замислитися над своїм ставленням до прочитаних книжок та читанням взагалі.

- 1.Письмово доведи, що ти найкращий читач.
- 2.Поясни, чому ти любиш (не любиш) читати.
- 3.Назви прізвище та імя найкращого читача класу. Поясни свій вибір.
- 4.Чи любиш ти розповідати іншим про прочитані книги?
- 5.Чи зміг би ти зіграти роль головного героя (за мотивами твоєї улюбленої книги), якщо б виникла

така можливість? Чому ти так вважаєш?

Додаток 3.

Умови конкурсу

Завдання: підготувати розповідь про улюблений твір.

Мета виступу: довести слухачам, що обраний вами твір є вартим, щоб знайти його та прочитати.

Відведений для розповіді час: 2 хвилини.

Максимальна кількість балів: 12.

Критерії оцінювання:

Конкурс оцінюється за 12 — бальною шкалою.

Критерії оцінювання:

- 1) емоційність(0 — 2 бали)
- 2) змістовність (0 — 2 бали)
- 3) вміння аргументовано висловлювати свою думку з використанням цитат (0 -2 бали)
- 4) наявність висновків та їх рівень. (0 — 3 бали)
- 5) творчій підхід(1 — 3 бали)

Під час підготовки учні можуть користуватися не тільки текстами улюблених творів, але й додатковою інформацією з довідників, журналів, ІНТЕРНЕТУ. Краще уявити внутрішній світ героїв творів допоможуть цитати, власні вірші, малюнки, ілюстрації.

Додаток 4

Умови проведення конкурсу

“Театралізоване прочитання віршованих творів української літератури”

Користуючись порадами вчителів літератури, учасники

конкурсу обирають поетичний твір та вчать його напам'ять. Під час оцінювання особлива увага приділяється артистизму, міміці, жестам, зміні інтонації, вмінню вжитися в образ героя та показати його іншим.

Мета: вчити самостійно працювати над створенням поетичних образів, розвивати уяву, артистизм.

Завдання: передати внутрішній світ героїв твору.

Максимальна кількість балів: 12.

Критерії оцінювання конкурсу

1) артистизм(вміння передати голосом та інтонацією настрій героїв) — 0 — 3 бали

0— монотонна розповідь;

1— виразна, але не артистична розповідь;

2 — артистично, але можна краще;

3 — артистично.

2) Знання тексту (0 — 2 бали)

0 — не знає;

1 — допускає помилки;

2 — знає.

3) застосування міміки та жестів під час розповіді (0 — 2 бали):

0 — не застосовує;

1 — інколи, або не за потребою;

2 — використовує там, де потрібно за змістом твору;

4) оригінальність (0, 3):

- елементи театралізації, не звичане представлення твору.

5) “Зворотній бік” (реакція глядачів) — 0 — 2 бали:

0 — не дивляться;

1 — слухають із задоволенням;

2 — активно реагують на почуте.

**Вимоги до твору — відгуку
“Сторінка із щоденника читача”**

1) Правила оформлення титульної сторінки:

*Робота
учасника I етапу конкурсу
“Найкращий читач України” у 2010 — 2011 н.р.
Учня (учениці) класу
.... загальноосвітньої школи I — III ступенів №...
... (Прізвище та імя пишемо у родовому відмінку.)*

Твір пишеться на наступній сторінці, з абзацу.

2) Обсяг: не менше 1 сторінки.

3) Форма: роздуми читача, що виникли після читання обраної книги.

4) Вимоги до художнього твору:

- твір не повинен вивчатися на уроках української та зарубіжної літератур по програмі;
- в книзі повинно бути не менше 50 сторінок;
- книга може бути написана українською або російською мовою.

5) Обов'язково вказати у творі — відгуку:

- прізвище, імя та по батькові письменника;
- повну назву твору;
- видавництво та рік видання.

6) Зміст твору (Про що писати?)

- Що нового ти узнав з книги?

Які висновки зробив?

Що знайшов спільного між героями твору та ... ?

Поміркуй, як би ти вчинив на місці героя.

Дай поради актору (автору) для подальшої роботи над образом.

**Критерії оцінювання
письмових робіт учасників конкурсу.**

- 1) грамотність (о — 3 бали)
0 — більше ніж 11 помилок;
1 — 7 — 11 помилок;
2 — 2 — 5 помилок;
3 — 0 — 1 помилка.
- 2) оригінальність
- 3) вміння аргументовано висловлювати свою думку
- 4) змістовність
- 5) творчий підхід

М Горький
Гаряче серце

(Як ви вважаєте, про що йде мова в оповіданні з подібною назвою?)

Жили на землі в давні часи одні люди. Непрохідні ліси оточували з трьох боків табори цих людей, а з четвертого був степ.

(Які кольори ви б використали за для того, щоб намалювати картини лісу та степу? Чому?)

Були то веселі, сильні й сміливі люди. І ось настав колись тяжкий час: зявилися інші племена і прогнали попередніх у глибокі ліси. Там, де були болото і п'ятьма, бо ліс був старий і так густо переплелося його віття, що крізь нього не видно було неба, і сонячне проміння ледве могло пробити собі дорогу до боліт крізь густе листя. Та коли його промені падали на воду боліт, то здіймався сморід, і від нього люди

гинули одне за одним. Тоді стали плакати жінки й діти того племені, а батьки задумалися і зажурилися.

Про що задумались люди?

І завжди, і вдень і вночі, навколо тих людей було кільце густої пільми, воно наче збиралося розчавити їх, а вони звикли до степового простору. Страх народився серед них, скував їхні міцні руки, - і боягузливі слова почулися в лісі, спочатку несміливі й тихі, а потім все голосніші та голосніші...

Чого боялись люди? Що заважало їм бути такими як раніше?

Вже хотіли йти до ворога й принести йому в дар волю свою, але тут з'явився Данко й урятував усіх один....

Данко - один з тих людей, молодий красень. Вродливі завжди сміливі. І от він каже їм:

—Не зрушити каменя з дороги думкою. Хто нічого не робить, із тим нічого не станеться. Чому ми марно тратимо сили на думку та журбу? Вставайте, підемо в ліс і пройдемо його наскрізь, адже є йому кінець — все на світі має кінець! Ходімо!

Як ви розумієте слова Данко? Чи погоджуєтесь ви із його думкою? Як би ви вчинили б у подібній ситуації? Чому?

Подивилися на нього і побачили, що він найкращий з усіх, бо в очах у нього світилося багато сили й живого вогню.

Чи тільки про зовнішність йшла мова у реченні? Про який вогонь йшла мова?

–Веди ти нас! - сказали вони.

Повів їх Данко. Дружно всі пішли за ним — вірили в нього. Тяжкий шлях то був! Переплелось віття дерев між собою; як змії, просяглось всюди коріння, і кожен крок багато коштував поту і крові тим людям. Довго йшли вони ....Все густішим ставав ліс, усе менше було сили! І от почали нарікати на Данко, кажучи, що даремно він, молодий і недосвідчений, повів їх кудись. А він ішов попереду них і був бадьорий і ясний.

Чому люди нарікали Данко, адже вони самі запропонували вести їх? Спрогнозуйте наступні їх дії.

Та одного разу розпочалась гроза.. І стало тоді в лісі так темно, наче в ньому зібралися зразу всі ночі. А з п'ятьми гілок дивилося на тих, що йшли, щось страшне, пали духом. Та їм соромно було визначити безсилля, і от вони у злобі та гніві накинулися на Данко.

–Ти, - сказали вони, - нікчемна і шкідлива людина для нас! Ти повів нас і втомив, і за це ти загинеш!

–Ви сказали: “Веди!” - і я повів! - гукнув Данко, стаючи проти них грудьми. - У мене є мужність вести, ось тому я й повів вас! А ви ? Що зробили ви, щоб допомогти собі?

Та ці слова розлютили їх ще більше. Не було на їхніх обличчях благородства, і не можна було йому сподіватися пощади від них. Тоді й у його серці закипіло обурення, але від жалю до людей воно згасло .

Мабуть кожен із вас обурився на людей, опинившись у подібній ситуації. Але чому у серці Данко це обурення згасло. Спробуйте усно намалювати у вигляді символу, як це могло відбуватись.

Він любив людей і думав, що, може, без нього вони

загинуть. І ось його серце спалахнуло вогнем бажання врятувати їх, вивести на легкий шлях, і тоді в його очах заблискали промені того могутнього вогню. А ліс усе співав свою похмуру пісню, і грім гримів, і лив дощ...

—Що зроблю я для людей?! - дужче за грім гукнув Данко.

Що можна було зробити для людей у подібній ситуації?

І враз він розірвав руками собі груди і вирвав із них своє серце і вискрп підніс його над головою. Воно палало так яскраво, як сонце, і весь ліс замовк, освітлений цим факелом великої любові до людей.

—Ходімо! - гукнув Данко й кинувся вперед на своє місце, високо піднявши палаюче серце й освітлюючи ним шлях людям. Всі бігли швидко й сміливо, натхненні чудовим видовищем палаючого серця. І тепер гинули, але гинули без нарікань і сліз. А Данко все був попереду, і серце його все палало, палало!

Ви чудово знаєте, що без серця людина жити не зможе. Чому ж цього разу воно палало і давало можливість Данко бути попереду.

І от враз ліс розступився перед ним, розступився й залишився позаду, густий і німий, а Данко і всі люди зразу пірнули в море сонячного світла й чистого повітря, промитого дощем. Гроза була там, позаду них, а тут сяяло сонце, зітхав степ, блищала трава у діамантах дощу.

Подивився навколо себе Данко і засміявся від щастя. А потім впав — і вмер. Люди ж, радісні та повні надій, не помітили його смерті і не бачили, що ще палає поряд із тілом Данко його сміливе серце.

Як би ви закінчили цю історію? Чому?

Тільки одна обережна людина замітила це і, боячись чогось, наступив на це горде серце ногою... Воно розсипалось іскрами та згасло..

Чому автор саме так закінчив свою історію? Чому дозволив серцю згаснути? Чи потрібні світу такі як Данко? Чи відомі вам випадки із історії, коли люди чинили як Данко? Чому люди подібні героєві рано уходять із життя? Чому оповідання називається "Гаряче серце"? Які висновки для себе ви можете зробити?

Бібліографія.

- 1)Бабіч, Т. Що таке творчість?/ Т. Бабіч/ Психолог. – 2007. - №18 – 19. – С.3.
- 2)Білодід, Л. І. Пошук нових шляхів комплектації бібліотеки / Л. І. Білодід// Шкільна бібліотека. – 2007. - №5. – С31 – 35.
- 3)Богдан, Л. Мистецтво виховання читача/ Л. Богдан// Зарубіжна література. – 2001. - №12. – С.2.
- 4)Васильченко М. П. Формирование библиотечных фондов// Науч.и техн.б-ки. – 1996. - №5. – С.22 – 27.
- 5)Волкогонова, В. В. Форми бібліотечної роботи/ В. В. Волкогонова// Управління школою. – 2009. - №30. – С.21 – 29.
- 6)Давидова, Л. Л. Книжкова виставка – основна форма популяризації книги та змістовного розкриття книжкового фонду/ Л. Л. Давидова// Шкільна бібліотека. – 2010. - №4. – С.47 – 50.
- 7)Деревянко, Л. Розвиток творчих здібностей у дітей дошкільного віку/ Л. Деревянко// Психолог. – 2007. - №18 – 19. – С.11 – 15.
- 8)Іванов, Д. А. Компетентнісний підхід в освіті. Проблеми, поняття, інструментарій. /Д. А. Іванов, К.Г. Митрофанов, О. В. Соколова //Зарубіжна література. – 2006. - №23. – С. 16 – 27.
- 9)Ісаєва, О. О. Дещо про читацьку культуру та шляхи зацікавлення книгою./ О. О. Ісаєва// Зарубіжна література. – 1999. - №5. – С. 35 – 37.
- 1)Клименко, В. Психологічна підтримка творчості учня/ В. Клименко// Психолог. – 2002. - №46-47. – С.47.
- 2)Лихачев, Д. С. Письма о добром и прекрасном/ Д. С. Лихачев// Сільська школа України. – 2003. - №30. – С.30 – 31.
- 3)Петрова, С. В. Як виховати вдумливого читача/ С. В.

Петрова// Шкільна бібліотека. – 2008. - №10. – С.68.

4)Пикало, В. В. Технології масової роботи шкільної бібліотеки/ В. В. Пикало// Шкільна бібліотека. – 2008. - №10. – С.69 – 70.

5)Романовська, Д. Методи і прийоми стимулювання творчої активності учнів/ Д. Романовська// Психолог. – 2005. - №11. – С.13 – 15.

6)Семперович, І. І. «Кіт у мішку», або національні особливості забезпечення шкіл навчальною літературою: погляд методиста з біб фондів./ Семперович І. І. // Шкільна бібліотека. – 2006. - №23. – С. 28 – 31.

7)Соколова, Н. Скажи мені, що ти читаєш/ Н. Соколова// Сільська школа України. – 2003. - №30. – С.29 – 30.

8)Тарлинская, Е. В. Библиотека и творческая личность/ Е. В. Тарлинская// Шкільна бібліотека. – 2010. - №10. – С39 – 41.

9)Тихомирова, И. И. Как воспитать талантливого читателя: сб.статей: в 2-х ч. Ч.1. Чтение как творчество. Ч.2 Растим читателя творца/ сост. И. И. Тихомирова; предисл., коммент., прилож. И. И. Тихомировой. – М.: Русская школьная библиотечная ассоциация, 2009. – (Профессиональная библиотека школьного библиотекаря. Сер.1.). – Прилож. К журналу «Школьная библиотека

10)Тихомирова И. И. Психология детского чтения от А до Я: Методический словарь – справочник для библиотекарей. – М.: Школьная библиотека, 2004. – 248 с.

11)Тихомирова, И. И. Условия и предпосылки терапевтического эффекта чтения/ И. И. Тихомирова// Семейное чтение. – 2006. - №1. – С.8 – 12.

12)Утянська, Т. Формування і розвиток читацької компетентності школярів./ Т. Утянська // Шкільна бібліотека. – 2007. - №12. – С. 75 -78.

13)Штейнберг, Л. Виховання підлітка. Як захистити вашу дитину від неприємностей. – Х.: Книжковий Клуб «Клуб

Сімейного Дозвілля», 2003. – 320 с.

14)Царенко, Ю. Знову про творчість/ Ю. Царенко// Психолог. – 2002. - №3. – С.27 – 29.

15)Цвигун, С. Інтелектуальний портрет особистості / С. Цвигун // Психолог. – 2003. - №35. – С.1-4.

16)Яременко, Н.Клуб інтелектуальних ігор. – К.: Вид.дім «Шкіл.світ»: Вид. Л. Галіцина, 2005. – 128 с. – (б – кА «Шкіл.світу»).

Сидоренко Олена Миколаївна

Розвиток
творчих здібностей
учнів
засобами шкільної бібліотеки

редактор: Сидоренко О. М.

Художній та технічний редактор:

Комп'ютерна верстка: Сидоренко О. М.

Панютинська загальноосвітня школа І — ІІІ
ступенів №1

Лозівської міської ради Харківської області

64660 смт. Панютине, вул. Миру, 33

тел.: 60-3-69

panutino@mail.ru